

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE'DE VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN
ULUSLARARASI MUHASEBE EĞİTİMİ STANDARTLARINI
KARŞILAMA DÜZEYİ: AKADEMİSYENLER VE MESLEK
MENSUPLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

AYŞE YILMAZ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi MURAT SERÇEMELİ

GİRESUN
(AĞUSTOS 2019)

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün .../.../.... tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe YILMAZ'ın Türkiye'de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Akademisyenler ve Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma başlıklı tezini incelemiş olup aday .../.../.... tarihinde, saat ..... 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın çalışması, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye(Başkan)	Dr. Öğr. Üyesi Murat SERÇEMELİ	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Uğur SEVİM	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Büşra TOSUNOĞLU	

ONAY

.../.../20..

Prof. Dr. Güven ÖZDEM

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Akademisyenler ve Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

05/08/2019
Ayşe Yılmaz

ÖNSÖZ

“Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Akademisyenler ve Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma” konulu tezimin hazırlanmasında göstermiş olduğu destek ve anlayışından dolayı danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Murat SERÇEMELİ’ye ve okul hayatım boyunca bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım bütün hocalarıma teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Tezimi yazma sürecinde moral ve motivasyonumu üst düzeyde tutmama yardımcı olan arkadaşlarım Leyla URAL, Kader GÜLSEVER ve Emel ERGİN’e ve her zaman yanımda olan, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

AYŞE YILMAZ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, uluslararası muhasebe eğitimi standartları kapsamında muhasebe eğitiminin akademisyenler ve muhasebe meslek mensupları açısından incelenmesini içermektedir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak akademisyenler ile muhasebe meslek mensuplarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslekte çalışma süresi ve unvanları gibi demografik özelliklerinin frekansları hesaplanmıştır. Bunun yanı sıra akademisyenler ve muhasebe meslek mensuplarının muhasebe eğitiminde bilgi, yetenek ve tutumun alt boyutlarına yönelik olarak verdikleri cevapların ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Daha sonrasında araştırmaya yönelik 13 adet hipotez oluşturulmuş, bu hipotezlere cevap bulmak için 123 akademisyen ve 50 meslek mensubuna bir anket uygulanmıştır. Hipotezlerin test edilmesinde bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Analizden elde edilen sonuçlara göre; akademisyenlerle muhasebe meslek mensuplarının muhasebe eğitiminde bilgi ve yetenek, iş aktiviteleri ve işletme yönetimi, bilgi teknolojileri, entelektüel yetenek, teknik ve işlevsel yetenek, kişisel yetenek ve kişilerarası iletişim yetenekleri konularında farklı düşüncelere sahiptirler. Buna karşın muhasebe eğitiminde tutum, muhasebe/finans ve diğer bilimler, genel ilkeler ve ayrıntılı ilkeler konularında benzer düşünceler sahip oldukları ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Mesleki ve Teknik Eğitim, Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the accounting education in terms of academicians and professional accountants within the framework of international accounting education standards. For this purpose, first of all, the frequencies of demographic characteristics such as gender, age, educational background, working period and titles of academicians and professional accountants were calculated. In addition, the mean and standard deviations of the responses of academicians and accountants to the sub-dimensions of knowledge, skills and attitudes in accounting education were calculated. Afterwards, 13 hypotheses were constituted and to find answers to these hypotheses, a questionnaire was applied 123 academicians and 50 professional accountants. Independent sample t-test was used to test the hypotheses. According to the results obtained from the analysis; academicians and professional accountants have different opinions about knowledge and skills in accounting education, business activities and business management, information technologies, intellectual, technical and functional skills, personal skills and interpersonal communication skills. On the other hand, it can be expressed that they have similar ideas about attitude in accounting education, accounting / finance and other sciences, general principles and detailed principles.

Key Words: Education, Vocational and Technical Education, Accounting, Accounting Education, International Accounting Education Standards

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
KISALTMALAR	vii
TABLOLAR LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**MUHASEBE EĞİTİMİ VE MESLEKİ EĞİTİM**

1.Eğitim Kavramı	3
1.1. Eğitimin İşlevleri.....	4
1.1.1. Bireysel İşlev	4
1.1.2. Toplumsal İşlev	4
1.1.3. Siyasal İşlev	5
1.1.4. Ekonomik İşlev	5
1.2. Muhasebe Kavramı	5
1.3. Muhasebe Eğitimi	6
1.3.1. Muhasebe Eğitiminin Önemi ve Hedefi	7
1.3.2. Muhasebe Eğitiminin Amacı	7
1.3.3. Muhasebe Eğitiminde Beklentiler.....	8
1.3.4. Muhasebe Eğitimi Kalitesi	8
1.3.5. Muhasebe Eğitiminin Gerekliliği	9
1.4. Türkiye’de Muhasebe Eğitimi	9
1.4.1. Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	10
1.4.2. Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	14
1.4.3. Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	16
1.5. Dünyada Muhasebe Eğitimi	17
1.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kavramı	19
1.6.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Geçmişi ve Gelişimi.....	19
1.6.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi.....	20

1.7. Muhasebe Eğitimi ve Mesleki Eğitime Yönelik Yapılan Çalışmalar	20
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI MUHASEBE EĞİTİMİ STANDARTLARI

2.1. Muhasebede Uyumlaştırma Çalışmaları	24
2.2. Dünyada Muhasebeye Yön Veren Kuruluşlar	24
2.2.1. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC)	24
2.2.2. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO) ..	25
2.2.3. Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE)	26
2.2.4. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB).....	27
2.2.5. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB)	27
2.2.6. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB)	28
2.3. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları (IES)	28
2.3.1. IES 1: Muhasebe Mesleği Eğitimine Giriş Gereklere Standardı	29
2.3.2. IES 2: Muhasebe Meslek Eğitimi Programlarının İçeriği.....	30
2.3.3. IES 3: Mesleki Beceriler Standardı.....	30
2.3.4. IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutum Standardı.....	31
2.3.5. IES 5: Uygulama Deneyimi Gereklere Standardı	32
2.3.6. IES 6: Mesleki Yeterlilik ve Yetkinliğin Değerlendirilmesi Standardı	32
2.3.7. IES 7: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Geliştirilmesi Standardı.....	33
2.3.8. IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yetkinlikler Standardı	34
2.4. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Yönelik Yapılan Çalışmalar.....	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN ULUSLARARASI MUHASEBE EĞİTİMİ STANDARTLARINI KARŞILAMA DÜZEYİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN VE MESLEK MENSUPLARI GÖRÜŞLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

3. Araştırmanın Amacı, Metodolojisi ve Bulguları	39
3.1. Araştırmanın Amacı	39
3.2. Araştırmanın Metodolojisi.....	39
3.2.1. Araştırmanın Önemi.....	39
3.2.2. Araştırmanın Kapsamı	39
3.2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	40
3.2.4. Araştırmanın Yöntemi	41
3.2.5. Araştırmanın Hipotezleri	41
3.3. Araştırmanın Bulguları	42
3.3.1. Güvenirlilik Analizi	42
3.3.2. Muhasebe Meslek Mensuplarına İlişkin Bulgular	43
3.3.2.1. Muhasebe Meslek Mensuplarına İlişkin Demografik Özellikler	43
3.3.2.2. Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Beceri ve Tutuma Yönelik Görüşlerinin Dağılımı	46
3.3.3. Akademisyenlere İlişkin Bulgular	57
3.3.3.1. Akademisyenlere İlişkin Demografik Özellikler	57
3.3.3.2. Akademisyenlerin Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Beceri ve Tutuma Yönelik Görüşlerinin Dağılımı	59
3.3.4. Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Beceri ve Tutum Boyutlarının Farklılık Analizi	70
3.3.5. Hipotez Testlerinin Özet Sonuçları	75
SONUÇ VE ÖNERİLER	77
KAYNAKÇA	83
EKLER	92
Ek.1: Anket Formu	92
ÖZGEÇMİŞ.....	96

KISALTMALAR

ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
CPA:	Certified Practising Accountant
FEE:	Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (Federation of European Accountants)
G20:	Dünyanın En Büyük Ekonomisine Sahip 20 Ülke
IAESB:	Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (International Accounting Education Standards Board)
IAS:	Uluslararası Muhasebe Standartları (International Accounting Standards)
IASB:	Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board)
IASC:	Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (The International Accounting Standards Committee)
IES:	Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları (International Accounting Education Standards)
IEPS:	Uluslararası Eğitim Uygulama Standartları Bildirimleri (International Education Program Standards Notifications)
IFAC:	Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants)
IFAD:	Uluslararası Muhasebeciliği Gelişimi Forumu (International Accountancy Development Forum)
IOSCO:	Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions)
İİBF:	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
KKTC:	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Kont.:	Kontenjan
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı

Muh.:	Muhasebe
MYO:	Meslek Yüksekokulu
OECD:	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organisation for Economic Cooperation and Development)
ÖSYS:	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
SMMM:	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
ss.:	Sayfa Sayısı
TÜRMOB:	Türkiye Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
TESMER:	Temel Eğitim ve Staj Merkezi
Uyg.:	Uygulama
Ünv.:	Üniversite
WTO:	Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization)
Vb.:	Ve Benzeri
Vd.:	Ve Diğerleri
YMM:	Yeminli Mali Müşavir
YÖK:	Yükseköğretim Kurumu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Türkiye’de Farklı Düzeylerde Verilen Muhasebe Eğitimi	10
Tablo 1.2: Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler	11
Tablo 1.3: Muhasebe Eğitimi Veren Ön Lisans Programlarının Bağlı Olduğu Üniversiteler ve 2018 Yılı Kontenjanları	11
Tablo 1.4: Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler	15
Tablo 1.5: Muhasebe Eğitimi Veren Lisans Programlarının Bağlı Olduğu Üniversiteler ve 2018 Yılı Kontenjanları	15
Tablo 1.6: Yüksek Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler	16
Tablo 1.7: Doktora Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler.....	17
Tablo 1.8: Muhasebe Eğitiminin Diğer Ülkelerde İşleyişi	18
Tablo 1.9: Muhasebe Eğitimi ve Mesleki Eğitime İlişkin Bazı Makale Çalışmaları.....	20
Tablo 2.1: Muhasebede Bilgi, Beceri ve Tutum.....	29
Tablo 2.2: Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına İlişkin Bazı Makale Çalışmaları.....	35
Tablo 3.1: Muhasebe Meslek Mensuplarına Uygulanan Ankete İlişkin Güvenirlilik Analizi	43
Tablo 3.2: Akademisyenlere Uygulanan Ankete İlişkin Güvenirlilik Analizi	43
Tablo 3.3: Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	43
Tablo 3.4: Muhasebe Meslek Mensuplarının Yaşlarına Göre Dağılımları	44
Tablo 3.5: Muhasebe Meslek Mensuplarının Unvanlarına Göre Dağılımları	44
Tablo 3.6: Muhasebe Meslek Mensuplarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	45
Tablo 3.7: Muhasebe Meslek Mensuplarının Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları	45

Tablo 3.8: Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe, Finans ve Diğer Bilimler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	46
Tablo 3.9: Muhasebe Meslek Mensuplarının İş Aktiviteleri ve İşletme Yönetimi Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	47
Tablo 3.10: Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Teknolojileri Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	48
Tablo 3.11: Muhasebe Meslek Mensuplarının Entelektüel Yetenek Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	49
Tablo 3.12: Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknik ve İşlevsel Yetenek Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	50
Tablo 3.13: Muhasebe Meslek Mensuplarının Kişisel Yetenekler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	51
Tablo 3.14: Muhasebe Meslek Mensuplarının Kişilerarası İletişim Yetenekleri Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	52
Tablo 3.15: Muhasebe Meslek Mensuplarının Organizasyonel Yetenek ve İş Yönetimi Yeteneği Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	54
Tablo 3.16: Muhasebe Meslek Mensuplarının Genel İlkeler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	55
Tablo 3.17: Muhasebe Meslek Mensuplarının Ayrıntılı İlkeler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	56
Tablo 3.18: Akademisyenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	57
Tablo 3.19: Akademisyenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları	57
Tablo 3.20: Akademisyenlerin Unvanlarına Göre Dağılımları	58
Tablo 3.21: Akademisyenlerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları	58
Tablo 3.22: Akademisyenlerin Muhasebe, Finans ve Diğer Bilimler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	59
Tablo 3.23: Akademisyenlerin İş Aktiviteleri ve İşletme Yönetimi Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	60
Tablo 3.24: Akademisyenlerin Bilgi Teknolojileri Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	61
Tablo 3.25: Akademisyenlerin Entelektüel Yetenek Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	62

Tablo 3.26: Akademisyenlerin Teknik ve İşlevsel Yetenek Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	63
Tablo 3.27: Akademisyenlerin Kişisel Yetenekler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	64
Tablo 3.28: Akademisyenlerin Kişilerarası İletişim Yetenekleri Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	65
Tablo 3.29: Akademisyenlerin Organizasyonel Yetenek ve İş Yönetimi Yeteneği Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	67
Tablo 3.30: Akademisyenlerin Genel İlkeler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	68
Tablo 3.31: Akademisyenlerin Ayrıntılı İlkeler Konusuna İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımlar	69
Tablo 3.32: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	70
Tablo 3.33: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	70
Tablo 3.34: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Tutum Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	71
Tablo 3.35: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi Boyutunun, Muhasebe, Finans ve Diğer Bilimler Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	71
Tablo 3.36: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi Boyutunun, İş Aktiviteleri ve İşletme Yönetimi Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	71
Tablo 3.37: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi Boyutunun, Bilgi Teknolojileri Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	72
Tablo 3.38: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutunun, Entelektüel Yetenek Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	72

Tablo 3.39: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutunun, Teknik ve İşlevsel Yetenek Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu.....	72
Tablo 3.40: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutunun, Kişisel Yetenek Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	73
Tablo 3.41: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutunun, Kişilerarası İletişim Yetenekleri Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	73
Tablo 3.42: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Yetenek Boyutunun, Organizasyonel Yetenek ve İş Yönetimi Yeteneği Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	74
Tablo 3.43: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Tutum Boyutunun, Genel İlkeler Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	74
Tablo 3.44: Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Tutum Boyutunun, Ayrıntılı İlkeler Alt Boyutuna Yönelik Görüşlere İlişkin Bağımsız Örneklem t-testi Sonucu	74

GİRİŞ

Muhasebe, işletmelerin faaliyetlerini gerçekleştirmede önemli bir yere sahip olmakla birlikte sosyal bir yapıyı da içinde barındıran bir bilgi sistemidir. Günümü koşullarında sosyal yapının ve işletme beklentilerinin değişmesiyle muhasebe ve muhasebecilik mesleğinde de değişim gözlenmektedir. Değişen koşullarla birlikte işletmeler, muhasebe mesleğini icra ederek kişilerden yeni oluşan durumlara uygun bilgi ve beceriye sahip olmalarını beklemektedirler. Bilgi ve becerinin yanında bireyin sürekli kendini geliştirmesini, etik davranışlar sergilemesini de beklentileri içinde bulundurmaktadır. Bütün bu beklentilerin karşılanması nitelikli ve kalifiye bir meslek mensubu yetişmesine bağlıdır.

Yukarıda genel olarak bahsedilen öneme yönelik olarak muhasebe ve finansa ilişkin birtakım standartların ortaya konulduğu görülmektedir. Bu standartlara Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları denmektedir.

Standartların içeriğine değinmek gerekirse (Tosunoğlu, Cengiz ve Anadolu, 2018: 180);

- ❖ IES 1: Muhasebe Mesleği Eğitime Giriş Gereklere Standardı
- ❖ IES 2: Muhasebe Meslek Eğitimi Programlarının İçeriği
- ❖ IES 3: Mesleki Beceriler Standardı
- ❖ IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutum Standardı
- ❖ IES 5: Uygulama Deneyimi Gereklere Standardı
- ❖ IES 6: Mesleki Yeterlilik ve Yetkinliğin Değerlendirilmesi Standardı
- ❖ IES 7: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Geliştirilmesi Standardı
- ❖ IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yetkinlikler Standardı

olmak üzere 8 standarttan oluşmaktadır.

Bahsedilen standartlar doğrultusunda yapılan bu çalışmada, akademisyenler ile muhasebe meslek mensuplarının, ülkemizde verilen muhasebe eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyine bakış açıları belirlenmeye çalışılacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde muhasebe eğitimi ve mesleki eğitim konularına yer verilecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları ve Dünya’da Muhasebeye yön veren kuruluşlar konularına yer verilecektir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise Türkiye genelinde faaliyet gösteren muhasebe alanındaki akademisyenler ile Giresun ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, Türkiye’de verilen muhasebe eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyine ilişkin görüşleri ölçülmeye çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİ VE MESLEKİ EĞİTİM

1. Eğitim Kavramı

Genel olarak eğitim, insanın bugününe ve yarınına müdahale eden, bireyin verimliliğini arttırmaya çalışan bununla birlikte toplumun ve insanlığın yararına bilgi sağlayan düşünce yaratma ve kişisel davranışı oluşturma süreciyle birlikte bir nevi insanın kişiliğini, düşünce ve davranışlarını düzenleme, yeni bilgiler edindirme doğrultusunda hareket eden bir olgudur (Barutçugil, 2002: 18).

Eğitimciler tarafından istenilen sonucu ortaya çıkarmak için geçirilen süreç olarak tanımlanan eğitim; insanın zihnini ve kalbini bilgi ile doldururken diğer taraftan da kültürel olarak kişinin kendini geliştirdiği bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır (Akçay, 2006: 16).

Geçmişten günümüze kadar bütün dönemlerde etkisini gösteren eğitim, sıradan olan insanı mükemmelleştirmeyi kendine konu edinmektedir. Eğitimsel açıdan yetenek sahibi olan insan, doğası gereği eğitime gereksinim duymaktadır (Ergün, 2015: 2). İnsanın yetenek sahibi ve eğitime gereksiniminin yanında insan yaşayışı da yine eğitime bağlıdır (Ergün, 2008: 1).

Erkek kadın ayrımı yapılmaksızın her insan için gerekli bir olgu olan eğitim, sınır tanımamakta ve herkesi aynı haklara sahip kılmaktadır (Johan ve Harlan, 2014: 51).

Bireyleri verimli bir hale getirmeyi amaçlayan eğitim, onların üretken bir yapıya bürünmesini sağlamayı kendine amaç edinmiştir. Önceki devirlerde yeterli bilgi ve yeteneğe sahip olan kişilerin belli bir potansiyele sahip olması yeterli görülürken; günümüz ortamında iletişim kurma, yeni şeyler üretme, sorunların üzerine gidip çözümler bulma yapısı ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle temel amaç, küresel dünyada diğer işletmelere göre avantaj sağlayacak çalışanı yaratmak olacaktır (Ardahan, 2010: 57).

1.1. Eğitimin İşlevleri

Eğitimin Bireysel, Toplumsal, Siyasal ve Ekonomik olmak üzere dört işlevi bulunmaktadır (Özkan, 2011:334). Bu işlevler aşağıda detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

1.1.1. Bireysel İşlevi

Eğitimin bireysel işlevi; zihinsel, bedensel ve duygusal olmak üzere üçe ayrılmakta olup aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Kızılloluk, 2007:22-23):

Zihinsel, bedensel ve duygusal yönden bireyleri geliştiren eğitim insanın biyolojik ve geliştirilmesi gereken bir varlık olmasını göz önüne alarak insanı her yönden geliştirmeyi hedef almaktadır. İnsana pratik ve teorik yöntemler öğretmek bireye sağlıklı bir beden aşlamayı arzular. Ona her bir organını nasıl kullanması gerektiğini öğretmektedir.

İnsanın üstün bir zekaya sahip olması eğitimin bireyi zihinsel yapıdan geliştirmeyi amaçlamasını sağlamıştır. Bunun içinde uygun ortamı sağlayarak bireyleri doğru düşünebilmeye, onun akıl yürütme yeteneğine, sağlıklı kararlar verebilen, davranışa akılcı tepkiler vermesini sağlayan aynı zamanda yaptığı eylemlere yön verebilen bir birey haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Üçüncü olgu ise insanın duygusal olduğu olgusudur. Bir taraftan akılcı kararlar verebilen birey diğer taraftan duygusal karar ve tepkiler verebilmesi duygusal olarak geliştirilmesini de gerekli kılmaktadır. Bir nevi eğitim insanı duygusal karar ve tepkiler veren bir insan haline dönüştürme görevini üstüne almaktadır.

1.1.2. Toplumsal İşlev

Bireylerden ziyade daha değişik bir bütünlüğü oluşturan, kültür ve uygarlığın tarihi gelişimi içinde olgunlaşmayı sağlayan olguya toplum denmektedir (Aslan, 2001: 17). Diğer bir tanıma göre toplum, bireyler arası iletişimin bütünüdür (Sağ, 2003: 12).

Toplumsal bir olgu olan eğitim ise, bireyleri toplumsal olarak etkileme, toplumsal değerleri bireye kazandırma sürecini içermektedir. Bu açıdan eğitimin var olabilmesi için toplumunda var olması gerekmektedir (Gül, 2004: 226).

1.1.3. Siyasal İşlev

Siyasi değerlerin aktarılmasını sağlayan eğitim, siyasal sosyalleşme konusunda da büyük görevleri üzerine almış, insanların siyasi değer ve yargılarını bireylere kazandırmayı amaç edinmiştir. Ayrıca eğitim siyasal tercihlerin oluşması için önemli bir olguyu ifade etmektedir (Altan, 2011: 323). Yine devlet ile birlikte önemli bir yere sahip olmayı başaran eğitim, devletin belirlediği ilkeleri gerçekleştirmeyi kendine hedef almaktadır (Çetin, 2001: 207).

1.1.4. Ekonomik İşlev

Hayatını bir şekilde sürdürmek zorunda olan bireyin, doğal gereksinimleri mevcuttur. Bu gereksinimler içinse var olan mal ve hizmet kısıtlıdır. Doğal bir olgu olarak insan önce mal ve hizmetleri üretmeli ki daha sonra tüketme işlevini gerçekleştirmelidir. Fakat bunları üretmek için gereken düzeye sahip değildir. İnsanın sınırsız ihtiyacından ve bu ihtiyacın karşılanamaması durumundan dolayı ekonomi olgusu ortaya çıkmıştır (Kızılloluk, 2007: 24).

Eğitim ve ekonomi ise birbirini etkileyen iki olgudur. Toplumların ekonomik durumları ölçüsünde eğitime yatırım yapılabilmektedir. Yani toplumların ekonomik durumları eğitimi olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bir toplumu eğitmek, eğitime ayrılan bütçe ile alakalıdır (Yayla ve diğerleri, 2015: 58).

1.2. Muhasebe Kavramı

Muhasebe kavramı, işletmelerin elinde bulundurduğu varlıklar ile bu varlıklara ulaşmak için kullanılan kaynaklarda değişme yaratan, paranın işletmeler için ifade ettiği işlemlere ait olan bilgileri kaydetmek, özet şekline getirmek, sınıflandırmalar yapmak ve analizlerini yapıp yorumlamak amacıyla ortaya konulan bir bilgi sistemidir (Benligiray, Cemalcılar ve Sürmeli, 2009: 9). Bu tanım kapsamında muhasebenin özelliklerini geniş bir açıdan şöyle ortaya konulabilir (Usta, 2007: 3-4):

1. Sistematik ve düzenli bir şekilde kayıt sistemi üretmek, muhasebenin “parayla ölçülebilme” kavramı gereği muhasebe olgusunun birincil görevidir. Çünkü işletmenin faaliyetleri para ile ifade edilmektedir.

2. Muhasebe kaydedilmiş verilerin rapor haline getirilmesini ve eldeki verilerin düzenlenmesini sağlamaktadır. Burada konularına göre bir düzenleme yapılmaktadır. Bu sayede bilgileri kullanan kişiler verilerden gerekli şekilde yararlanmaktadır. Yani bilgilerden yararlanan kişilere kolaylık sağlayacak bir sınıflandırma ve bu verilerin yine bu kişilere faydalı olması için bir rapor haline gelmesi söz konusudur.

3. En son aşamaya gelindiğinde ise raporlar gözden geçirilip yorumlanarak finansal durumlarla olaylar arasındaki ilişkiler gösterilerek geleceğe yönelik tahminler yapılmaktadır.

4. Bir diğer amacı, kaliteli birer meslek mensubu yetiştirmektir. Muhasebe öğrenimi gören öğrenciler, mesleki bilgi ve beceri ile donatılmaya çalışılmaktadır (Demir ve Çam, 2006:1-2). Öğretilen bilgi ile de hem devletin sınırları içinde var olan bilgi ve belgeler tutulmaya çalışılmakta hem de patron ve işletmenin bağımlı olduğu kişilere finans bilgileri sağlanmaktadır (Orhan ve Tazegül, 2012: 49).

Tüm bunların ışığında, muhasebenin işleyişinde muhasebe eğitimi almış bireylere ihtiyaç vardır (Alkan, 2015: 139).

1.3.Muhasebe Eğitimi

Muhasebeye yönelik eğitimin dikkatle göz önünde bulundurulması, mesleki kuruluşların ve muhasebecilerin bir takım olgular (ekonomi vb.) üzerine etki etmelerinden kaynaklanmaktadır (Çelenk, Atmaca ve Horasan, 2010: 159).

Bugünkü muhasebe eğitimine genel açıdan bakıldığında birçok bölümde muhasebe derslerinin verildiği görülmektedir. Fakat ağırlıklı olarak üniversitelerin İİBF'deki bölümlerde, buna benzer diğer bölümlerde yoğun olarak verilmektedir. Aynı zamanda mesleğe yönelik hazırlanma sürecinde Türkiye Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'nin alt yapısı olan Temel Eğitim ve Staj Merkezi'ne bağlı kurumlarda da eğitim verilmektedir (Tekşen ve diğerleri, 2010: 103).

Eğitim ve muhasebenin sürekli kendini yenileyen bir süreci ifade etmesinden kaynaklı olarak, muhasebe eğitimi sürecinin sürekli gözden geçirilmesi gerekmektedir. Gerek finansal, gerek sosyal, gerekse de teknolojik

ya da siyasal olsun muhasebe eğitimi sürekli gözden geçirilmelidir. Söz konusu muhasebe eğitiminin çağdaşıktan geri kalması, muhasebe meslek mensuplarının yapacakları işin başkaları tarafından yapılması problemini ortaya çıkarmaktadır (Tokay ve diğeri, 2011: 9-10).

Üniversiteler genellikle muhasebe eğitiminin verilmesinde üç kritere ayrı önem vermektedir. Bu kriterlerden birincisi öğretim elemanının yeterli akademik bilgiye sahip olup olmadığının değerlendirilmesidir. İkinci kriter, eğitimde uygun materyallerin olup olmadığının tespitidir. Önem verilen en son kriter ise öğrencilerin mesleki olarak muhasebeye ilişkin ilgi duymasını sağlamaya çalışmaktır (Karasioğlu ve Duman, 2011: 170). Ayrıca üniversiteler muhasebe eğitimi verirken eğitimin kalitesini arttırmalı, bir taraftan piyasaya uygunluğunu sağlarken diğeri yandan işletmelerin çalışanlarından beklentilerini de göz önünde bulundurmalıdır (Yıldız ve Durak, 2011: 38).

1.3.1. Muhasebe Eğitiminin Önemi ve Hedefi

Dünya üzerinde önemli bir role sahip olan muhasebe, ulusların muhasebe mesleğine olan talebinin artmasından dolayı sürekli kendini yenilemelidir (Bay, 2010: 45). Aynı zamanda muhasebe insan gücüne gereksinim duyan bir bilgi sistemini de ifade etmektedir. Bu açıdan muhasebe mesleği adına yüksek nitelikte bir insan gücünün sağlanabilmesi için yeterli ve yetkin bir muhasebe elemanının yetişmesi gerektiği ve bu niteliğin ancak ve ancak muhasebe eğitimi ile sağlanabileceği söylenmektedir (Coşkun ve diğeri, 2017: 332).

Muhasebe eğitimi süreci, bilginin hazırlanması ve kullanılması olmak üzere iki şekilde ortaya konmaktadır. Teknolojik olarak muhasebe bilgisinde, yeterli düzeyde olmak bilgiyi kullanmaya hazırlanırken; bu bilgilerin çözümlenmesi, bilginin kullanımını ifade etmektedir (Alkan, 2015: 140).

1.3.2. Muhasebe Eğitiminin Amacı

Bireylerin mali nitelikteki bilgileri muhasebenin temel bilgilerine dayanarak kaydetme yeteneğini kazandırmak, finansal bilgileri sınıflandırmak, bu bilgilerin raporlanıp analiz edilmesine yönelik bilgi ve becerileri öğretmek ve bu analiz sonuçlarını işletmenin kararlarının verilmesinde kullanılmak muhasebe eğitiminin temel amacını oluşturmaktadır (Çil Koçyiğit, Şenel ve

Bostancı, 2016: 540). Bu şekilde muhasebe eğitimi alan bireyler profesyonel yaşamda gerekli potansiyele sahip olabileceklerdir (Apak ve diğerleri, 2016: 170).

Muhasebe eğitiminin amacı yalnızca bu faktörlerden oluşmakla kalmamakta aynı zamanda meslek hakkında öğrenilen etik bilgileri çalışma yaşamında uygulamayı, olayları ve durumları tarafsız olarak yorumlayabilmeyi, teknoloji ve haberleşmeyi kişilere öğretmeyi kendine ilke edinmektedir (Sarı Özgün, 2018: 26).

1.3.3. Muhasebe Eğitiminden Beklentiler

Muhasebenin niteliğini koruyabilmesi, muhasebe mezunlarına iş ortamında ihtiyacın duyulması için öğrencilerin ve işverenlerin beklentilerinin, muhasebe programlarında göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Kavanagh ve Drennan, 2008: 18). Esasen bir mesleki eğitim kavramı olan muhasebe eğitiminden beklenen gereken bilgi ve becerinin kazandırılması olgusudur. Bu olgunun da ders programlarıyla kazandırılması öngörülmüştür. Bu açıdan mesleğe yönelik bilimsel yeterlilik ilerletilmeye çalışılmaktadır (Yanık, 2013: 200-201).

Muhasebe eğitimini almış kişilerden öncelikle beklenen fatura, irsaliye vb. belgelerin ne amaçla kullanıldığını bilmeleridir. Diğer yandan bu belgelerle ilgili düzenlemelerin hakkında da bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Çünkü belge düzeni muhasebenin de düzenini sağlamaktadır. Yine eğitimi almış kişilerden beklenen, hangi bilgiyi hangi kuruma ileteceğini bilmesi gerektiğidir. Aynı kişiler kayıt tutarken bilgisayar ve gerçek defter üzerinde işlem yapma yeteneğine sahip olmalıdır (Sürer, 2007: 19-20).

İşletme, ekonominin gereklerine de yer vermektedir. Ekonomik amaca hizmet edecek işletmenin personelden beklentisi, bilgi konusunda yeterli düzeyde olmasıdır. Muhasebedeki çağa bağlı değişime ayak uydurabilmek için çalışan personel, eğitimini sürekli devam ettirmelidir (Yardım, 2009: 23).

1.3.4. Muhasebe Eğitimi Kalitesi

Doğadaki değişimden etkilenmesi dolayısıyla muhasebede farklılıkların ortaya çıkması, muhasebe eğitiminin kalitesinin üniversiteden üniversiteye göre farklılık göstermesini sağlamaktadır. Gerek ön lisans gerekse

de lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin kalite düzeyi değişmektedir. Aynı zamanda öğrencinin geçmişte edindiği muhasebe birikiminin düzeyi de muhasebe eğitiminin kalitesini etkileme gücüne sahiptir. Muhasebe eğitiminde öğrenilen bilgilerin pratik bir şekilde kullanılması; sağlıklı bir eğitim alınmasının, bilgilerin aktarımının düzenli olmasının ve haberleşmenin sağlıklı bir şekilde sağlanmasının sonucudur (Duman, Bezirci, Yücenurşen ve Apak, 2016: 366-367). Burada önemli olan akademik standartları geliştirilmiş bir öğrenci ve hatta bu standartların üzerinde bir öğrenci yaratmaktır (Watty, 2005: 130).

Şuan ki koşullarda sadece teorik eğitim yeterli değildir. Aynı zamanda uygulamanın da yer alması gerekmektedir. Çünkü muhasebeyi teorik olarak alan öğrenciler daha sonraki iş yaşamında sıkıntı yaşamaktadır. Burada önemli olan sıkıcı ders programından kurtulup daha çok öğrencinin sıkıntısını giderici bir ders programı sunmaktır. Bu nedenle, bilgi teknolojilerine bağlı yeni uygulamaların kullanılması muhasebe eğitiminin kalitesini arttıracaktır (Tosunoğlu, Cengiz ve Anadolu, 2018: 188).

1.3.5. Muhasebe Eğitiminin Gerekliği

İşletmelerin olağan değişim sürecinde taleplere doğru ve zamanında cevap verebilmesi, faydalı ve iyi eğitim almış kişileri bünyelerinde barındırmalarını gerekli kılmaktadır (Tazegül, 2011: 7).

Gün geçtikçe gerekli muhasebe donanımına sahip bireylere ihtiyaç fazlasıyla artmıştır. Bu yüzden işletmelerin hem ihtiyaç duydukları bilgileri tarafsız olarak edinebilmesi hem de kişinin kendi üstüne düşen görevleri yerine getirebilmesi alanında iyi bir eğitim almış bireylerce mümkün olmaktadır (Süer, 2007: 17).

1.4. Türkiye’de Muhasebe Eğitimi

Tablo 1.1’de Türkiye’de farklı düzeylerde verilen muhasebe eğitimi, eğitimin süresinin ne kadar olduğu, hangi kurumlarda yürütüldüğü ve ön koşullarının neler olduğu gösterilmektedir.

Tablo 1.1: Türkiye’de Farklı Düzeylerde Verilen Muhasebe Eğitimi

Muhasebe Eğitim Seviyesi	Süre	Kurum	Ön Koşullar
Ön Lisans	2 yıl	Meslek Yüksekokulları	YKS/Sınavsız Geçiş
Lisans	4 yıl	Yüksekokul/Fakülteler	YKS/LYS
Yüksek Lisans	2 yıl	Enstitüler	ALES+Diploma Notu+Dil(Bazı Üniversitelerde)+ Mülakat
Doktora	4 yıl	Enstitüler	ALES+Diploma Notu+Dil+Mülakat

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere ülkemizde yükseköğretim kurumlarında verilen muhasebe eğitimi ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere dört düzeyde karşımıza çıkmaktadır.

1.4.1. Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

MYO’ların amacı toplumun ve işletmelerin istedikleri nitelikli insanı yetiştirmektir. Nitelikli insan gücüne sahip olmak için öğrencinin mesleki ve teknik eğitimini bir an önce tamamlayıp iş yaşamındaki yerini alması beklenmektedir (Gücenme Gençoğlu ve İşseveroğlu, 2010: 29).

Önceleri MEB’in yürüttüğü meslek yüksekokullar, günümüzde YÖK bünyesinde faaliyet göstermektedir. Üniversitelerin ülke genelinde çoğalması nedeniyle fiziki ve teknik sorunları çözememe durumları ortaya çıkmıştır. Diğer bir sorun da yeterli öğretim elemanı bulunduramamaları olmuştur. Fakültelerin yaşamış olduğu bu büyük sorunun, meslek yüksekokullarını da etkisi altına aldığı görülmektedir (Aydın, 2007: 36).

Muhasebe eğitimini veren MYO’ların öğrenim süresi iki yıl olmaktadır. Bu süreçte alınan dersler seçmeli ve zorunlu dersler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu okullara kaydolun öğrenciler birinci yılda genel muhasebe gibi dersleri almaktadırlar. İkinci yılda ise bilgisayarlı muhasebe, maliyet muhasebesi vb. dersleri görmektedir. Bu dersler genel olarak zorunlu dersleri

ifade etmektedir. Zorunlu olmasının amacı, öğrencileri muhasebe alanında geliştirmektir (Altın, 2009: 75-76).

Tablo 1.2: Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler

Genel Muhasebe I-II
Genel İşletme
İşletme Yönetimi
Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri
Mesleki Matematik
Muhasebe Meslek Hukuku
Maliyet Muhasebesi
Bilgisayarlı Muhasebe
İstatistik I-II
Vergi Hukuku
Finansal Yatırım Araçları
Finansal Muhasebe
Finansal Yönetim
Muhasebe Denetimi
Şirketler Muhasebesi
Finansal Yatırım Araçları

Yukarıda ön lisans düzeyinde okutulan muhasebe ve ilgili bilimlere ilişkin bazı dersler listelenmiştir. Bunların dışında ön lisans düzeyinde muhasebe ve ilgili alanlarda okutulan daha birçok ders vardır. Burada sadece bu derslerin bir kısmına yer verilmiştir.

Tablo 1.3’de Türkiye ve KKTC’de muhasebe eğitimi verilen meslek yüksekokullarının bulunduğu üniversiteler ve 2018 yılı kontenjanları gösterilmiştir.

Tablo 1.3: Muhasebe Eğitimi Veren Ön Lisans Programlarının Bağlı Olduğu Üniversiteler ve 2018 Yılı Kontenjanları

Sıra No	Üniversite Adı	Okul Türü	Bölüm	Kont.
1	Adıyaman Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	155
2	Afyon Kocatepe Ün.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	170
3	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	60
4	Akdeniz Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	565
5	Aksaray Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	130
6	Alaaddin Kekubat Ün.(Antalya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	105

7	Amasya Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
8	Anadolu Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	2000
9	Ankara Hacı Bayram Veli Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	70
10	Ankara Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
11	Atatürk Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	140
12	Adnan Menderes Ünv.(Aydın)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	145
13	Balıkesir Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	270
14	Bandırma On Yedi Eylül Ünv.(Balıkesir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	90
15	Bartın Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	45
16	Başkent Ünv.(Ankara)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
17	Batman Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	115
18	Şeyh Edebali Ünv.(Bilecik)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	120
19	Bingöl Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	30
20	Bitlis Eren Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	30
21	Abant İzzet Baysal Ünv.(Bolu)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	110
22	Mehmet Akif Ersoy Ünv.(Burdur)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	65
23	Uludağ Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	325
24	On Sekiz Mart Ünv.(Çanakkale)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	340
25	Karatekin Ünv.(Çankırı)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
26	Çukurova Ünv.(Adana)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	280
27	Dicle Ünv.(Diyarbakır)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
28	Dokuz Eylül Ünv.(İzmir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	170
29	Düzce Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	55
30	Ege Üniversitesi(İzmir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	265
31	Binali Yıldırım Ünv.(Erzincan)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	30
32	Osmangazi Ünv.(Eskişehir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
33	Fırat Üniversitesi(Elaziğ)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	100
34	Gaziantep Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	290
35	Giresun Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	105
36	Gümüşhane Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	80
37	Hacettepe Ünv.(Ankara)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	95
38	Harran Ünv.(Şanlıurfa)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	190
39	Mustafa Kemal Ünv.(Hatay)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	175
40	Hitit Üniversitesi(Çorum)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
41	Iğdır Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
42	Isparta Uygulamalı Bilimler Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	240
43	İnönü Ünv.(Malatya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	140
44	İskenderun Teknik Ünv.(Hatay)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	110
45	Arel Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	44

46	Aydın Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	70
47	Bilgi Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	84
48	Gedik Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
49	Medipol Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
50	İstanbul Ünv.(Cerrahpaşa)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	65
51	Ekonomi Ünv.(İzmir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
52	Kafkas Ünv.(Kars)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	30
53	İstiklal Ünv.(Kahramanmaraş)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	60
54	Sütçü İmam Ünv.(Kahramanmaraş)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	140
55	Karabük Üniversitesi	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	60
56	Karamanoğlu Mehmet Bey Ünv.(Karaman)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
57	Kastamonu Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	80
58	Kayseri Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
59	Kırıkkale Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	90
60	Kırklareli Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	120
61	Ahi Evran Ünv.(Kırşehir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
62	Yedi Aralık Ünv.(Kilis)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
63	Kocaeli Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	540
64	Dumlupınar Ünv.(Kütahya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	95
65	Turgut Özal Üniversitesi(Malatya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
66	Celal Bayar Ünv.(Manisa)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	195
67	Artuklu Ünv.(Mardin)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	45
68	Marmara Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	70
69	Mersin Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	130
70	Sıtkı Koçman Ünv.(Muğla)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	370
71	Munzur Ünv.(Tunceli)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
72	Alpaslan Ünv.(Muş)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
73	Necmettin Erbakan Ünv.(Konya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	35
74	Hacı Bektaş Veli Ünv.(Nevşehir)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	75
75	Ömer Halisdemir Ünv.(Niğde)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	90
76	Nişantaşı Ünv.(İstanbul)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
77	On Dokuz Mayıs Ünv.(Samsun)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	180
78	Ordu Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	210
79	Korkut Ata Ünv.(Osmaniye)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	120
80	Pamukkale Ünv.(Denizli)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	105
81	Recep Tayyip Erdoğan Ünv.(Rize)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	70
82	Uygulamalı Bilimler Ünv.(Sakarya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	415

83	Selçuk Ünv.(Konya)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	330
84	Siirt Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	35
85	Sinop Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	55
86	Cumhuriyet Ünv.(Sivas)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	50
87	Şırnak Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	45
88	Tarsus Ünv.(Mersin)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	60
89	Namık Kemal Ünv.(Tekirdağ)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	355
90	Gaziosmanpaşa Ünv.(Tokat)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	125
91	Trabzon Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	120
92	Trakya Ünv.(Edirne)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	225
93	Ufuk Ünv.(Ankara)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
94	Uşak Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	105
95	Yüzüncü Yıl Ünv.(Van)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	165
96	Yalova Ünv.	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	65
97	Bozok Ünv.(Yozgat)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	40
98	Bülent Ecevit Ünv.(Zonguldak)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	75
99	Girne Amerikan Ünv.(Kıbrıs)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	12
100	Yakın Doğu Ünv.(Kıbrıs)	M.Y.O.	Muh. ve Vergi Uyg.	20
TOP.				13.565

Kaynak: 2018 ÖSYS Yükseköğretim Kurumları Sınavı ve Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (ss. 14-158)

Türkiye ve KKTC’de bulunan 175 üniversitenin 100 tanesinde muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünün bulunduğu Tablo 1.3’den anlaşılmaktadır. Ayrıca bu üniversitelerde muhasebe ve vergi uygulaması bölümüne dair 13.565 kişilik kontenjanın bulunduğu yine tablodan görülmektedir.

1.4.2. Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Genel olarak İİBF bölümlerinde dört yıl süreyle verilen lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminin amacı, meslek mensubu adaylarına gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmaktır (Ezin, Bilen, Aslan ve Altundağ, 2017: 26).

Eğitimin bu aşamasında muhasebe eğitiminin bilimsel ve teorik kısmı daha ön planda olmaktadır. Meslek mensubu olma şansını kazanan bu seviyedeki öğrenciler, finansal muhasebe, maliyet muhasebesi gibi dersleri eğitim sürelerince görmektedir (Öztürk ve Fındık, 2016: 245). Bu eğitimin ilk iki yıllık döneminde temel olarak verilen dersler matematik, ekonomi gibi derslerdir. Geri kalan iki yılda ise daha çok muhasebe ve finans üzerine dersler verilirken aynı zamanda bazı programların 3. ve 4. yıllarında öğrenciler staj

eğitimine tabi tutulurlar ve bu sayede program hakkında deneyim kazanmış olurlar (Süer, 2007: 29-30).

Tablo 1.4: Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler

Genel Muhasebe I-II
İşletme Yönetimi
Muhasebe İşlemleri
Türk Vergi Sistemi
Türkiye Ekonomisi
Genel Matematik
Muhasebede Bilgi Yönetimi
Maliyet Yönetimi
Dönem sonu İşlemleri
Finansal Tablolar Analizi
Maliyet Muhasebesi
İstatistik I-II
Finansal Yönetim
Denetim
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Örgütsel Davranış

Yukarıda lisans düzeyinde okutulan muhasebe ve ilgili bilimlere ilişkin bazı dersler listelenmiştir. Bunların dışında lisans düzeyinde muhasebe ve ilgili alanlarda okutulan daha birçok ders vardır. Burada sadece bu derslerin bir kısmına yer verilmiştir.

Tablo 1.5'te Türkiye ve KKTC'deki üniversitelerin bünyesinde lisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren üniversiteler, fakülteler/yüksekokullar ve 2018 yılına ait muhasebe bölümüne ilişkin kontenjanlar gösterilmektedir.

Tablo 1.5: Muhasebe Eğitimi Veren Lisans Programlarının Bağlı Olduğu Üniversiteler ve 2018 Yılı Kontenjanları

Sıra No	Üniversite Adı	Okul Türü	Bölüm	Kont.
1	Afyon Kocatepe Ün.	Bolvadin Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe	120
2	Başkent Ün.(Ankara)	Ticari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	40
3	şeyh Edebalı Ün.(Bilecik)	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe ve Denetim	60
4	Mehmet Akif Ersoy Ün.(Burdur)	Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu	Muhasebe ve Finans Yönetimi	180

5	Uygulamalı Bilimler Ünv.(Isparta)	Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe ve Finans Yönetimi	120
6	Arel Ünv.(İstanbul)	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe ve Finans Yönetimi	14
7	Aydın Ünv.(İstanbul)	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	15
8	Okan Ünv.(İstanbul)	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	Muhasebe ve Denetim	30
9	Ekonomi Ünv.(İzmir)	İşletme Fakültesi	Muhasebe ve Denetim	24
10	Kayseri Ünv.	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	120
11	Dumlupınar Ünv.(Kütahya)	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Muhasebe	141
12	Sıtkı Koçman Ünv.(Muğla)	Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe ve Finans Yönetimi	30
13	Uşak Ünv.	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe Bilgi Sistemleri	140
14	Girne Amerikan Ünv.(Kıbrıs)	Uygulamalı Sosyal Bilimler Yüksekokulu	Muhasebe	5
TOP.				1.039

Kaynak: 2018 ÖSYS Yükseköğretim Kurumları Sınavı ve Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (ss. 160-446)

Türkiye ve KKTC genelinde 14 üniversitede lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin bulunduğu Tablo 1.5'ten anlaşılmaktadır. Ayrıca bu üniversitelerde muhasebe bölümüne dair 1.039 kişilik kontenjanın bulunduğu yine tablodan açıkça görülmektedir.

Yukarıda bahsi geçen bölümler sadece Muhasebe ve Finans eğitimine odaklanan bölümlerdir. Bunların dışında İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri'nin birçok bölümünde daha muhasebe eğitime yer verilmektedir.

1.4.3. Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Muhasebe ve finans alanına yönelik yüksek lisans ve doktora programları Türkiye'deki hemen hemen bütün üniversitelerde bulunmaktadır. Bu üniversitelerin bir kısmında, muhasebe ve finans ayrı ayrı okutulurken bir kısmında beraber okutulmaktadır (Aksakaloğlu, 2013: 68).

Yüksek Lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminde bireyler alanında uzmanlaşmaya çalışmaktadır. Bu düzeyde ilk sene ders aşaması, ikinci sene ise tez aşaması şeklindedir. Doktora düzeyindeki muhasebe eğitiminde ise, muhasebe bilimine katkı sağlamak amaçlanırken bu düzey dört yılı kapsamaktadır (Ezin ve diğerleri, 2017: 27).

Tablo 1.6: Yüksek Lisans Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler

İleri Düzey Finansal Muhasebe

Türkiye Muhasebe, Finansal Raporlama ve Denetim Standartları Uygulamaları
İşletme Sermayesi Yönetimi
İleri Düzey Bilgisayarlı Muhasebe
Muhasebe Denetimi Uygulamaları
İleri Düzey Finansal Analiz Teknikleri
Finansal Yönetime Giriş
Finansal Muhasebe
Maliyet Yönetimi
Uluslararası Muhasebe Standartları
Stratejik Yönetim Muhasebesi
Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi
Sermaye Piyasaları
Para ve Sermaye Piyasası Araçlarının Vergilendirilmesi
İşletme Finansmanı
Şirketler Muhasebesi

Yukarıda yüksek lisans düzeyinde okutulan muhasebe ve ilgili bilimlere ilişkin bazı dersler listelenmiştir. Bunların dışında yüksek lisans düzeyinde muhasebe ve ilgili alanlarda okutulan daha birçok ders vardır. Burada sadece bu derslerin bir kısmına yer verilmiştir.

Tablo 1.7: Doktora Düzeyinde Muhasebe ve İlgili Bilimlere İlişkin Verilen Dersler

Türkiye Muhasebe Standartları
Muhasebe Gelişmeleri ve Değerlemeleri
Bilgi Teknolojileri Ortamında Denetim
Muhasebede Sayısal Yöntemler
Finansal Araçlar ve Raporlaması
Hata ve Hile Denetimi
Maliyet Analizleri

Yukarıda doktora düzeyinde okutulan muhasebe ve ilgili bilimlere ilişkin bazı dersler listelenmiştir. Bunların dışında doktora düzeyinde muhasebe ve ilgili alanlarda okutulan daha birçok ders vardır. Burada sadece bu derslerin bir kısmına yer verilmiştir.

1.5. Dünyada Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitiminin dünya üzerinde bazı ülkelerde nasıl işlediği Tablo 1.8'de gösterilmektedir.

Tablo 1.8: Muhasebe Eğitiminin Diğer Ülkelerde İşleyişi

Ülke	Muhasebe Eğitimi İşleyişi
Avustralya	CPA Avustralya ve Avustralya Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü Avustralya'daki iki muhasebe kurumudur. Bu kurumlar üç yıllık lisans programlarını öngörmektedir. Lisans derslerinin %35-40'lık bölümü muhasebe gibi alan derslerinden, %35-40'lık bölümü diğer derslerden oluşurken, %20-25'lik kısmı ise seçmeli derslerden oluşmaktadır. Muhasebe kuruluşlarına tam üyelik kazanabilmeleri adına muhasebe meslek mensubu adaylarının Lisans düzeyini tamamlayarak ardından mezuniyet sonrası çalışmalarını yerine getirmesi gerekmektedir. İlgili çalışmalar sadece yükseköğretim kurumu ile sınırlı kalmayıp aynı zamanda profesyonel kuruluşlar ve uzaktan eğitimle de gerçekleştirilebilmektedir.
Kanada	Kanada'daki üç muhasebe kuruluşu, muhasebe eğitimi karışık bir hale getirmektedir. Bu kuruluşlardan iki tanesi muhasebede potansiyel bir eleman olmak için kişilerin muhasebe bölümünden mezun olmasına gerek duymamakta sınav veya kapsamlı bir çalışma yaşamını üniversite bitirmeye denk görmektedir. Bu üç kuruluştan biri olan Kanadalı Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü ise bireylerin 4 yıllık Lisans derecesine sahip olmasını, sınavlara girmesini, yüksek lisans aşamasında mesleki muhasebe araştırmalarını yapmaları gerektiğini söylemektedir.
Yeni Zelanda	Adayın muhasebe meslek kuruluşuna üye olabilmesi için teknik okulların birinden yeterlilik belgesi alması veya 3 yıllık bir üniversite eğitimi alıp, buradan onaylanmış bir belge alması, buna ilaveten lisansüstü yeterliliğe sahip olması veyahut da bir yıl iş hayatında bulunmuş olması gerekir. İstisnasız bütün öğrenciler işletme, muhasebe ve ilgili diğer bölümleri okumalıdır.
İngiltere	Muhasebe bölümü dışındaki mezunların da işe alınması ve fazla sayıda muhasebe kuruluşunun yer alması dolayısıyla karışık bir yapıya sahiptir. İngiltere ve Galler Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü, İskoçya Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü, Yeminli Mali Müşavirler Muhasebeciler Birliği, Kamu Mali Müşavirler Enstitüsü ve Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü olmak üzere beş tane kuruluşu mevcuttur. Bu kuruluşlar eğitim düzeyini önemsemezler fakat meslek mensubu adaylarının kesinlikle mezun durumunda olmalarını isterler. Bu kuruluşlardan her birinin bir sınavı olup muhasebe vb. ilişkili bölümleri okuyan adaylardan bazılarını sınavlardan muaf tutma hakkına sahiptirler. Fakat üst düzeydeki bir sınav için aynı şeyi

	yapamamakla birlikte adayın kesin olarak bu sınavı geçmesini beklemektedirler.
ABD	Amerika’da muhasebe meslek mensubu olabilmek için beş yıllık bir üniversite eğitimi almak gerekir. Daha sonrasında ise SMMM sınavına girme şartı vardır. SMMM sınavını kazanan adayın Devlet’e ait olan Mali Müşavirler Derneği’nin koyduğu deneyim şartlarını da sağlaması gerekmektedir.

Kaynak: Mathews, 2001: 382-385

1.6. Mesleki ve Teknik Eğitim Kavramı

İnsanlık tarihi kadar eski olan eğitim, zamanla pek çok değişime uğramış fakat bu kadar değişime karşı tek değişmeyen olgusu, değeri olmuştur. Çünkü eğitim bireylerin gelecekları için değerli bir yatırım olarak görülmüştür (Yardım, 2009: 2). Yaşantılarını en iyi şekilde karşılayabilmek için bireylerin bir mesleğe sahip olması gerekmekte ve bir mesleğe sahip olabilmesi için de uzun zaman harcaması gerekmektedir. Bu açıdan insanın mesleki gelişimi, yaşamın en başından en sonuna kadar devam eden bir süreç olma özelliğini taşımaktadır (İmamoğlu, 2010: 3).

Mesleki ve teknik eğitim, hem soyut hem de somut olguların göz önüne çıkarılmasını sağlayan, bilişsel ve bedensel faktörleri tümsel olarak kullanan faaliyetleri içine almaktadır. Bu faaliyetler içine muhasebe eğitimini de dahil etmektedir (Aksakaloğlu, 2013: 24).

1.6.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Geçmişi ve Gelişimi

Mesleki ve teknik eleman ihtiyacı Osmanlı Dönemi’nde küçük yaşta çocukların eğitilmesi için Lonca teşkilatı içerisine yetiştirilmekle başladı. Veliler küçük çocuklarını çıraklık, kalfalık ve daha sonraları mesleklerini öğrenmek üzere bir usta yanına gönderirlerdi. Büyük devlet kuruluşları da bu işlevi kurs ve okullar açarak gerçekleştirirlerdi (Semiz ve Kuş, 2004: 276).

Mesleki ve Teknik okulların kurulması 18. Yüzyılı bulmuştur. Bu dönemde Osmanlı Devleti Batılı devletlerin eğitim sistemini izlemeye başlamış, bu sayede Avrupa’ya öğrenci göndermiş ve oradan nitelikli uzmanlar getirilmiştir (Özkurt, 2001: 16-17).

Mesleki ve teknik eğitim de okula dayalı bir sistemi benimseyen Cumhuriyet Dönemi’nde ise, 1926’da MEB görevi üstlenmeye başlamıştır. Okulların giderleri devlet tarafından karşılanmaya başlanmış, 1933’te Mesleki

ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile bundan 8 yıl sonra yani 1941’de Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Bunların kurulma amaçları öğretime destek vermektir. 40’lı 50’li yıllara gelindiğinde mesleki ve teknik eğitimin gelişme kaydettiği görülmüştür. Bu eğitim gerekli kanunların ortaya çıkmasıyla desteklenirken aynı zamanda bu sırada da çıraklık okullarının açılmasına da başlanılmıştır (Yörük ve diğerleri, 2002: 301).

Günümüzde Mesleki ve teknik eğitime gelindiğinde ise sadece okuldaki eğitim ile alanında uzman olan elemanların yetiştirilmesi yeterli olmadığı üzerinde durulmakta, okuldaki eğitimle birlikte aynı zamanda işyerinin de faaliyette bulunması gerektiği bir düzen amaçlanmaktadır (MEB, 2012).

1.6.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi

Mesleki ve Teknik Eğitim kalifiye elemanın sağlanması için bilgi ve becerilerin öğretildiği eğitim şeklini ifade etmektedir Bu eğitim şekli, bilgi ve becerinin yanında uygulama yeteneğini de işletmelerin talepleri ve toplumun hedefleri doğrultusunda kazandırmayı sağlamaktadır (Sert, 2007: 15).

Teknolojik gelişmeler yaşam seviyeleri ne olursa olsun her toplumu ekonomik, kültürel ve politik olarak etkilemekte olup teknoloji üzerindeki sürekli ve hızlı değişimler iş gücüne gereksinimi arttırmaktadır. Dolayısıyla sürekli ve hızlı olarak yaşanan teknolojik gelişimlere uyum sağlayacak nitelikli elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu açıdan bakıldığında mesleki ve teknik eğitime önemli görevler düşmektedir (Yörük ve diğerleri, 2002: 304).

1.7. Muhasebe Eğitimi ve Mesleki Eğitime Yönelik Yapılan Çalışmalar

Aşağıdaki tabloda muhasebe eğitimi ve mesleki eğitim kavramlarına ilişkin yapılan bazı makale çalışmalarına yer verilmiştir.

Tablo 1.9: Muhasebe Eğitimi ve Mesleki Eğitime İlişkin Bazı Makale Çalışmaları

<p>Lechner (1996)</p>	<p>1990 yılında Batı Almanya ile birleştikten sonra, Doğu Almanya’da kamu sektörü sponsorluğundaki sürekli mesleki eğitim ve yeniden eğitimin etkisini incelemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemini ise panel veri analizi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda kısa vadede kamu sektörü sponsorluğunda sürekli mesleki eğitimin ve yeniden eğitimin olumlu bir kazancı ve istihdam etkisi olmadığını göstermektedir.</p>
----------------------------------	--

Mathews (2001)	Muhasebe eğitiminin gelişimine ilgi uyandırmaya çalışmak, çalışmanın amacını ortaya koymaktadır. Bu amaca bağlı olarak literatür taraması yöntemine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda ise ilginin artırılması için muhasebe eğitimi kurslarının verilmesi gerektiği önerilmektedir.
Watty (2005)	Kalite konusunda artan tartışmalara katkıda bulunmak, muhasebe eğitiminde kalitenin görünümü, bir grup muhasebecinin bakış açısını tanımlamak ve yükseköğretimde güvencenin nasıl sağlandığını ortaya koymak araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi olarak 39 Avustralya Üniversitesindeki meslek mensuplarına muhasebe eğitimindeki kalite ile ilgili veri toplama yöntemi olarak anket uygulanmıştır. Genel olarak yükseköğretimde kalite, güvence ve iyileştirme sistemlerinin tasarımı ve özellikle muhasebe eğitimi için tartışmaya değer girdi sağlamak araştırmanın sonucunu oluşturmaktadır.
Bosch ve Charest (2008)	Araştırmanın amacı, mesleki eğitimde çeşitlilik, koordine edilmiş piyasa ekonomileri ve liberal piyasa ekonomilerinde mesleki çeşitlilik farkını ortaya koymaktır. Araştırmanın yöntemi, 5 ülkedeki eğitim ve öğretim göstergeleri analiz edilerek gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemle bağlı olarak araştırmanın sonucunda, mesleki eğitimdeki gelişimlerin eğitim ve öğretim sistemlerini inceleyerek ulaşılamayacağı anlaşılmış, mesleki eğitimin modernleşmesi koordine edilmiş piyasa ekonomilerinde ekonomideki yeniliğe katkı sağlarken liberal piyasa ekonomilerinde zayıf nitelikteki öğrencilerin elverişli hale gelmesini sağlar.
Kavanagh ve Drennan (2008)	Mezun öğrencilerin kariyerleri için önemli gördükleri nitelikler ve becerilerin lisans programlarında geliştirilmesine verilen önem hakkında algıları incelemek ve farklı bir grup işverenin beklediği yetenek ve nitelikleri incelemek ve öğrenci algıları ile işveren beklentileri arasındaki boşlukları araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın yöntemini ise, Avustralya'daki üç üniversitedeki 322 mezun öğrenciden veri toplanmasını içeren çalışma ile 28 mezun muhasebe mezunlarını istihdam eden bir dizi organizasyon ve endüstriden yararlanılmıştır. Öğrencilerin gelecekteki kariyerleri için en önemli beceri olarak sürekli öğrenmeyi, teknik uzmanlık, sözlü ve yazılı iletişim becerilerini, analitik ve problem çözme becerilerini geliştirmeye odaklandıklarını; işverenlerin mesleğe giren mezunlardan problem çözme, iş bilinci ve temel muhasebe becerileri olmak üzere temel üç becerinin oluşması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
	Araştırmanın amacı, mesleki eğitimin mevcut durumunu tespit etmek, yaşanan sorunlar belirlenmeye çalışmaktır. Bu çalışmada mesleki ve teknik eğitim sisteminin orta ve yükseköğretim düzeyinde mevcut durumu analiz edilerek

Şahin ve Fındık (2008)	yaşanan sorunların kaynağına inilmiştir. Araştırmada, mesleki eğitimin gerek ortaöğretim gerekse de yükseköğretim düzeyinde büyük sorunlarla karşı karşıya olduğu ortaya çıkmakla beraber aynı zamanda mesleki eğitim kurumlarının öğrenci sayısının ve öğretim elemanı eksikliğinin yanında en önemli sorunu altyapı, teknolojik araç-gereç, laboratuvar ve atölye eksiklikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Çelenk vd. (2010)	Muhasebe öğrencilerinin muhasebe alanına yönelimini, bu yönelimde etkili olan faktörleri ve öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşımlarını belirlemek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) eğitimi alan öğrencilerin muhasebe eğitimi üzerine bakış açılarını ölçmeye yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmiş olmaktan memnun oldukları ortaya çıkmıştır.
Montana vd. (2010)	Farklı Avrupa ülkelerindeki farklı öğretim bağamlarının muhasebe lisans öğrenimine yaklaşımları üzerindeki etkileri üzerinde durmak, araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaca bağlı olarak araştırmada muhasebe alanında okuyan lisans öğrencileri üzerine anket yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ilgili ülkelerdeki öğrencilerin öğrenim yaklaşımlarında da farklılıklar olup, bunlar güdü ve strateji olarak ortaya çıkmıştır.
Tekşen vd. (2010)	Yaptıkları çalışmada, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrenim gören muhasebe öğrencilerinin, muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın yöntemi 1010 öğrenciyle birebir görüşerek yapılan anket yöntemidir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin muhasebe eğitimi kalitesinin daha da artırılması konusunda hem fikir oldukları gözlenmiştir.
Orhan ve Tazegül (2012)	Muhasebe öğretim programını program öğelerine dayalı olarak öğretim elemanlarının görüşleri bağlamında değerlendirmek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yöntem, nicel araştırma yöntemidir. Araştırmada meslek yüksekokullarında muhasebe/muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde/programında derse giren öğretim elemanlarına yönelik "Muhasebe Öğretim Programı Değerlendirme" ölçeği geliştirilmiş ve güvenilirlik analizleri yapılarak uygulanmıştır. Uygulama sonrası elde edilen veriler tanımlayıcı istatistik olarak ortaya konulmuş, değişkenler üzerinde bağımsız örneklem "t testi" ve tek yönlü varyans analizi" yapılmıştır. Bu değerlendirmeler doğrultusunda; muhasebe öğretim programının program öğeleri, endüstriyel staj uygulamaları gibi birçok konuda yetersiz olduğu görülmüştür.

<p>Öztürk ve Fındık (2016)</p>	<p>Türkiye'deki muhasebe eğitiminin uluslararası muhasebe standartlarına adaptasyonunda karşılaşılan problemler, muhasebenin alt kültür boyutları çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılması araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu çerçeve kapsamında, müşterek sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesini de içeren bir misyonu olan Trakya Üniversiteler Birliği'ne bağlı dört üniversitenin işletme bölümü son sınıfında öğrenim gören öğrencilerin muhasebe kültür değerleri bir araştırma anketi yardımıyla ölçülmüştür. Araştırmanın sonucunda ankete katılan öğrencilerin muhasebe kültürü değerlerinin profesyonellik, tekdüzelik ve şeffaflık eğilimli olduğu görülmüştür.</p>
<p>Ezin vd. (2017)</p>	<p>Akademisyenlerin bakış açısıyla, üniversitelerdeki muhasebe eğitim sürecindeki noksanlıkları, eğitimde yer alması gereken ders içeriklerini, ders ortamında kullanılan yöntem ve araçları, üniversitelerdeki çalışma koşulları gibi faktörlerin araştırılması ile eğitim sistemindeki ihtiyaçları belirlemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemini eğitimi veren 48 akademisyen üzerinde gerçekleştirilen anket çalışması oluştururken, muhasebe eğitiminde önemli bir rolü olan akademisyenlerin, personel yetersizliğinden dolayı idari ve akademik ders yüklerinin fazlalığı, alan dışı derslerde yoğunlaşmaları sistem içerisinde olumsuzluk yaratmakta olduğu, üniversitelerde akademisyenlere yönelik idari işlerin azaltılması ve ayrıca ders yüklerinin alanlarına yönelik dağıtılmasının eğitimde istenilen beklentilerin karşılanacağı sonucu ortaya çıkmıştır.</p>

Mesleki eğitime yönelik çalışmalara genel olarak bakıldığında kamu sektöründe sürekli mesleki eğitimin olumlu bir etkisinin olmadığı, mesleki eğitimin gelişiminin eğitim ve öğretim sistemini izlemekle alakalı olmadığı, mesleki eğitimdeki en büyük problemin öncelikle alt yapı, teknolojik araç gereç, laboratuvar ve atölye eksiklikleri olduğu bunun yanı sıra diğer problemlerin öğrenci, öğretim elemanı gibi olguların olduğu görülmektedir.

Muhasebe eğitime yönelik çalışmalara genel olarak bakıldığında öğretim kalitesinin yetersiz olduğu, akademisyenler fazla iş yükünün verilmesinden kaynaklı olarak eğitim sisteminde problemlerin yaşandığı, öğrencilerin muhasebeye ilişkin ilgilerinin artırılmasında muhasebe kurslarının kullanılması gerektiği, öğrencinin kariyerini yapabilmesi için muhasebe eğitimi sürecinde becerisinin artırılmasının önemli olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI MUHASEBE EĞİTİMİ STANDARTLARI

2.1. Muhasebede Uyumlaştırma Çalışmaları

Ülkeler arasındaki farklılıklar, muhasebenin küresel anlamda harmonizasyonunu (uyumlaştırmasını) gerekli kılan etkenlerin en başında gelmektedir (Akgün, 2012: 2). Farklılıkları kolay hale getirmeyi amaçlayan muhasebe standartları, ortakların ve firmaların haberleşmesine katkıda bulunmaktadır. Bunu yaparken de bütün dünya üzerindeki kuruluşların mali bilgilerindeki farklılıkları ortaya koymaktadır. 140 ve üzerinde ülkenin benimsediği bu standartlar, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından ortaya konulmuştur (Patro ve Gupta, 2012: 227).

Muhasebe harmonizasyonunun amacı, tek bir muhasebe standardını benimsemek bunu da muhasebeyi karşılaştırılabilir kılarak ve muhasebe uygulamalarının türlerini azaltarak yapmayı sağlamaktır (Dincer, 2010: 135-136).

Bazı işletmelerin zaman ve parasal kayıplar nedeniyle uyumlaştırmaya karşı çıkması olağan hale gelmektedir. Buna ek olarak, yeni işletmelerin daha çok tercih edilmesinin küçük işletmeleri zarara sokacağı düşünülmesi de uyumlaştırma açısından eleştiri konusu haline gelmektedir (Çankaya, 2007: 130).

2.2. Dünya’da Muhasebeye Yön Veren Kuruluşlar

Muhasebe, ülkeler arasında ortak bir dili ortaya çıkarmayı sağlamaya çalışırken aynı zamanda muhasebeye yönelik ülkeden ülkeye değişen farklılıklara son vermek amacıyla bazı kurum ve uluslararası kuruluşları faaliyete geçirmiştir. Aşağıda, faaliyette bulunan bu kurum ve kuruluşlardan birçoğuna yer verilmektedir (Kaya, 2015: 51).

2.2.1. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu(IFAC)

Bütün dünyada muhasebe mesleğini geliştirmeyi kendine amaç edinen IFAC, 1977 yılında Münih’te düzenlenen Dünya Muhasebeciler Kongresi’nde kurulan bir kuruluştur (Özbirecikli ve Pastacıgil, 2009: 83).

IFAC, muhasebe mesleğini geliştirmek ve güçlendirmek adına birtakım çalışmalar yapmaktadır. Bunlar; yüksek nitelikte hizmet sağlamak ve muhasebeyle uğraşan firmaların yüksek gelişmişlik düzeyine çıkarmak gibi çalışmalardır. Tek bir standarda odaklanmayan IFAC, daha birçok standart geliştirmekte ve bunları yürürlüğe koyma görevini üstlenmektedir (Okan Gökten ve Gökten, 2016: 52).

IASB'nin IFAC'tan 2000 yılında resmi olarak ayrılmasıyla birlikte IFAC kendi standardında bir sekreteryaya sahip olmuştur. Bir örgüt haline gelmesinde ise konseyin etkisi vardır. IFAC'ın denetim ve diğer çalışmalarından sorumlu olan bu konsey 18 ülkeyi kapsayan bir temsilciler topluluğundan oluşmaktadır (Humphrey ve diğerleri, 2004: 10).

IFAC uluslararası standartlara uyum sağlamak için üyesi olan bütün kuruluşları bir araya getirip, küreselleşmeyi arttırmaya çalışırken aynı zamanda uluslararası farklılıkları azaltılmayı kendine amaç edinmiştir. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları, IFAC üyelerinden standartlara uyum sağlanmasını, muhasebe meslek mensubu adaylarının meslek hakkında yeterli bilgiye sahip olmasını, mesleki yükümlülüklerini yerine getirmesini ve adayların gerekli etik algısını edinmesini beklemektedir. Sadece IES'lere uyum göstermeyi yeterli bulmamakla birlikte IASB ve IFAC'ın hedefleri doğrultusunda da hareket etmeleri gerektiğini ifade etmektedir (Yusof ve diğerleri, 2016: 59).

2.2.2. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)

Menkul değerleri düzenleme amacı taşıyan kuruluşları bir araya getiren IOSCO, küresel seviyede çalışan bir komisyon olmakla birlikte menkul sektörü için standartları düzenleme amacını da içinde barındıran bir kuruluştur. Küresel anlamda onaylanmış olan standartlara uyum gösterme konusunda yönlendirmeler yapan IOSCO, standartları uygulama konusunda da üye kuruluşlara yönlendirmeler yapmaktadır. Finansal İstikrar Kurulu ve G20 ile aktif bir şekilde çalışan, üye kuruluşlarına sağlam sermaye piyasası sağlamayı, onlara yeterli teknik desteği vermeyi de amaçları içine alan IOSCO, 1983 yılında kurulan bir kuruluştur (IOSCO, 2019).

Ülkelerin farklı bir raporlama yöntemini esas almasının, menkul kıymet ihracında büyük bir probleme yol açtığı IOSCO'nun 1989 tarihli raporunda açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Standartlarda ortaya çıkan değişiklikler fon toplama ve finans bilgileri arasında kıyaslama yapılmasının önüne set çekmektedir. Bu açıdan IOSCO muhasebe standartlarını kendi belirlememiş bunun yerine IASC kuruluşunu desteklemeyi tercih etmiştir. 1995 yılında IOSCO'nun her sene gerçekleşen toplantılarından birinde IASC ile standartlar yönünden anlaşmaya varan IOSCO, standartları geniş bir çerçevede açıklama, çeşitli alternatif uygulamaları kısıtlama, raporlamaları düzenli hale getirerek yatırımcılara tam olarak yardımcı olunma ve standartların içerisine almadığı yönleri de içine alması durumunda üyelerini yönlendireceğini beyan etmiştir (Usta, 2007: 40-41).

2.2.3. Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE)

FEE muhasebeciliğin en üst konumunu ifade eden kuruluştur. Kurumun en tepesini oluşturan karar organı genel kurul; kurumun üst yönetimini oluşturan organ ise konseydir. Ritüel toplantılarını iki yılda bir gerçekleştiren kurum; başkan, başkan yardımcısı ve vekillerden oluşan bir icra kuruluna sahiptir. Kraliyet Kararnamesi adıyla 1986'da çıkarılan bu federasyon, Belçika yasaları esas alınarak kurulmuştur. Parasal amaçları olmayan bir kuruluştur (Usta, 2007: 44-45).

Avrupa Muhasebeciler Federasyonu, farklı örgütler içi işbirliğini geliştirerek kamu yararını korumayı, sürekli olarak dünyadaki yenilikleri ve gelişmeleri izlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Avrupa'da faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarını Avrupa seviyesinde ve Evrensel seviyede temsil etmektedir (Karabınar, 2006: 147). Muhasebe meslek mensuplarını temsil eden bu kuruluş, IFAC ve IASB gibi kuruluşlarla ilişki içerisinde. Bunların dışında OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı), WTO (Dünya Ticaret Örgütü) ve IFAD'ın (Uluslararası Muhasebeciliğin Gelişimi Forumu) faaliyetlerine de dahil olan bir kuruluştur. Ortak çıkarların birlikte yürütülmesi adına diğer kuruluşlarla da bağlantı içinde olan kurumdur (Aydın, 2007: 72).

2.2.4. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC)

Muhasebe mesleği işletmelerin faaliyetlerini koordine etmede büyük öneme sahiptir. Evrensel nitelikteki muhasebe standartlara ilk adımın atılması 1972 yılına tekamül etmektedir. İletişimde yaşanan gelişmelerin de baş göstermesiyle birlikte sınırların aşıldığı bir toplum ortaya çıkmaya başlarken diğer taraftan bu durum iş yaşamını kolaylaştırmıştır (Aysan, 2008: 46).

Gelişmelerin olduğu ekonomik, sosyal ve siyasi alanlardaki ortaya çıkan eğilimlerin anlaşılması ve gerekli öngörülerin vasıtasıyla Avustralya'nın Sidney kentinde yapılan 1972 yılında 10. Dünya Muhasebeciler Konferansı'nda, IASC kurumunun kurulmasına yönelik ilk öneri sunulmuştur. Amerika, İngiltere'nin de içinde bulunduğu 10 ülke arasında, 1973'te yapılan bir anlaşma ile komiteyi oluşturma kararıyla birlikte UMS (Uluslararası Muhasebe Standartları)'nı ortaya çıkarmak için gerekli çalışmalara başlanmıştır (Aysan, 2008: 46). İlki 1975 yılında ortaya çıkan standartlar, bugüne kadar 40 standarda ulaşmıştır. IASC kuruluşunun standartlar konusunda hiçbir zorunluluk yaratmamasına rağmen çoğu alanda benimsenmiştir. Örneğin; İtalya'da IASC'nin ortaya çıkardığı standartlar direkt olarak kabul görmüştür. Pek çok kurum veya kuruluş IASC'nin ortaya koymuş olduğu IAS (Uluslararası Muhasebe Standartları)'nı mali tablolarında kullanmış olup mali tabloların IAS'a uygun olarak sunulmasını kabul etmiştir (Kiracı ve Köse, 2002: 50).

2001 yılında ABD'nin Delaware kentinde vakıf olarak da kurulan IASC, kendi standartlarını oluşturma görevini o süreden sonra IASB'ye devretmiştir (Aysan, 2008: 46).

2.2.5. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB)

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, muhasebe standartlarının ilkelerini oturtmuş, ulusal ilkeler ve normları uyumlu hale getirmekle beraber bunları farklı farklı ülkelerden denetimciler ve muhasebe meslek mensuplarının görevlendirdiği kişilerle ulusal standartlara bağımlı bir yapı oluşturulmuştur (Donnelly, 2007: 123).

IASB'nin kuruluşu IASC'ye dayanır. 2000 yılında IASB, IASC'nin kurulu olarak görev almaya başlamıştır. Merkezi İngiltere'nin Londra

kentinde olan IASB, muhasebe standartlarını tek başına ortaya koyma yetkisi olan kuruluştur. Kurulu dokuz üyeden oluşan bu kuruluş, küresel anlamda anlaşılabilir ve uygulanabilir muhasebe standartlarını geliştirmeyi amaçlarken aynı zamanda standartları koyanlar ile birlikte yine küresel anlamda bu standartları birbirine yakın tutmayı amaçlamaktadır (Usta, 2007: 17).

2.2.6. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB)

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu'nun esas amacı ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarının ortaya çıkma amacı ortaklık göstermektedir. İkisinin de ortak amaçları mevcuttur. Bunlar; eğitime evrensel ölçekte yardımcı olmak, muhasebe meslek mensubu adaylarının etiğe ilişkin gelişimine katkı sağlamak ve iyileştirmeler yapmaktır (Yusof, Yusof ve Mat Noh, 2016: 59). Bu yüzden IAESB Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını ortaya çıkarmıştır (Pratama, 2015: 20)

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları'nın kabulü ve pratiğe dökülmesi, bu kurulun vizyonunu oluşturmaktadır. Kurulun vizyonu olan standartlar yasal ve zorunlu nitelikte değildir. Fakat IAESB, ülkelerin kendi mesleki eğitimlerini yönlendirmesi gerektiğini ifade etmektedir (Crawford ve diğerleri, 2014: 7).

IAESB'nin IES'e yönelik çalışmaları 2001 yılında başlamakla beraber 1'den 6'ya kadar olan standartlar 2003 yılında, 7. Standart 2004 yılında ve en son standart olan 8. Standart 2006 yılında ilan edilmiştir (Okan Gökten ve Gökten, 2016: 57).

2.3. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları(IES)

Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları, muhasebecilerin davranış, beceri ve bilgilerini geniş açıdan içine alan bir standardı ifade etmektedir (Pratama, 2015: 20).

Muhasebe Eğitimi Standartları muhasebe eğitimine giriş koşullarından başlayarak mesleki etik, yaşam boyu gelişim ve denetim gibi birçok olguyu içine alarak, bunları değişim ve gelişimlere uygun olarak takip eden, nasıl bir muhasebe meslek mensubu olunması gerektiğine yön veren standartları içermektedir (Tazegül ve Karabayır, 2015: 16). Bu standart dersin işleyiş sırası ve kredileriyle, ders seçiminin zorunlu olup olmamasıyla, akademisyenlerin

bilgi ve beceri seviyeleri ile derslerin bölümlerde okutulup okutulmaması gibi durumlarla ilgilenmemektedir (Can ve Demirci, 2016: 335-336).

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları, geleceğin meslek mensuplarının en iyi eğitim ve öğrenimi görmesini amaç edinirken aynı zamanda hem akademisyenler hem de öğrencilere yardımcı olmayı felsefe edinmektedir. Bu standartlar uluslararası seviyede olmalı ve eğitim farklılıklarının en aza indirilmesi sağlanmalıdır. Bu sayede konularında uzman muhasebeciler yaratılmalı ve dünya genelindeki farklılıklar azaltılmalıdır (Kostadinovski ve diğerleri, 2013: 6).

Eğitim nasıl meslek ile yakın ilişki içinde ise eğitim süreci ile de IES arasında yakın bir ilişki mevcuttur. IES; muhasebecilerin bilgi, beceri ve davranışlarını düzenleyen 8 standarttan oluşmaktadır (Pratama, 2015: 20-21).

Tablo 2.1: Muhasebede Bilgi, Beceri ve Tutum

Liste	Bilgi/Beceri/Tutum
Bilgi	1. Muhasebe, Finans ve ilgili bilimler 2. İş faaliyetleri ve organizasyonu 3. Bilgi Teknolojileri
Beceri	1. Entelektüel Beceriler 2. Teknik ve Fonksiyonel Beceriler 3. Kişisel Beceriler 4. Kişilerarası ve İletişim Becerileri 5. Organizasyon ve iş yönetimi becerileri
Tutum	1. Kamu Yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı 2. Kendini geliştirme ve sürekli öğrenme 3. Güvenilir, sorumlu, dakik, karşılıklı saygı, yasa ve yönetmelikler

Kaynak: Pratama, 2015: 21

2.3.1. IES 1: Muhasebe Mesleği Eğitime Giriş Gereklere Standardı

IES 1, muhasebeye giriş için karşılanması gereken standartları ifade etmektedir. Muhasebe mesleğine ilişkin bireylerin temel bilgilerinin tanımlanması buradaki asıl amaçtır. Yani muhasebe adaylarında gerekli yeterlilik düzeyini arayan standarttır. Bu standart gereken yetkinlikteki muhasebe adayını bularak mesleğin kalitesini arttırmayı planlamaktadır (Okan Gökten ve Gökten: 57).

Uzman bir muhasebecinin yetiştirilmesi için muhasebe vb. bölümüne ilişkin en az MYO ya da bir fakülte mezunu olmak gerekmektedir. Muhasebe

alanında bir programa yerleşmek için mezuniyet durumu önem taşımaktadır. Diğer yandan muhasebe alanına ait gerekli bilgilerin bilinmesi bu programlara katılanlar için diğer bir şarttır (Özbirecikli, 2007: 77).

2.3.2. IES 2: Muhasebe Meslek Eğitimi Programlarının İçeriği

Bu standart geleceğin muhasebecilerinin yetiştirilmesinde muhasebe eğitiminin içeriğine değinmektedir (Yusof, Yusof ve Mat Noh, 2016: 60). Bu sayede mesleğin kalitesi ve muhasebe vb. alanlardaki bilgi düzeyini arttırmayı sağlamaktadır (Terzi vd., 2013:88).

Muhasebe ve finans, bilgi teknolojileri ve iş bilgisi IES 2'nin kapsamına giren konuları oluşturmaktadır. Bunların alt başlıkları da mevcuttur. Muhasebenin geçmişi ve gelişimi, muhasebenin işlevleri, mali ve idari kararlar vb. muhasebe ve finansla ilişkin bilgilere; işletme, iktisat vb konular iş bilgisine; teknolojinin yeterliliği, kontrolü, genel bilgileri, kullanıcıların yeterliliği gibi konular da bilgi teknolojileri konularının kapsamını oluşturmaktadır (Özbirecikli ve Pastacıgil, 2009: 85-86).

2.3.3. IES 3: Mesleki Beceriler Standardı

Mesleki yetenekleri benimseyen standart IES 3 tür. IAESB tarafından ortaya konulan 5 yetenekten oluşmaktadır. Bunlar zihinsel ve entelektüel yetenekler, örgüt-iş yetenekleri, teknik-işlevsel yetenekler, kişisel yetenekler ve bireylerarası-iletişim yeteneklerdir (Okan Gökten ve Gökten, 2016: 57-58):

1. Zihinsel ve Entelektüel yetenekler; araştırmalar yapmayı, çözüm odaklı düşünmeyi ve olayların sebepleri ile sonuçları arasında bağlantı kurmayı içerisine alan mesleki yetenektir.

2. Diğer bir yeteneği temsil eden örgüt-iş yönetimi yeteneği, mesleki yargılarda bulunmayı ve liderlik görevini üstlenmeyi ifade etmektedir.

3. Teknik-İşlevsel yetenekler, işin oluşan son durumunu ifade eden yeteneklerdir. Bu yeteneklere raporlama ve risk analizi örnek gösterilebilir.

4. Kişisel yetenekler, kendini gerçekleştirme ve yeniliklere her daim açık olma gibi yetenekleri ifade etmektedir.

5. Bireylerarası-İletişim yetenekleri, işbirlikçi çalışmayı benimseme ve iş ortamlarını benimseyebilme gibi yetenekleri ifade etmektedir.

Söz konusu bahsedilen bu beceriler muhasebe meslek mensuplarına risk alabilme ve risk analizi yapabilme, analitik düşünme, düzenli işleyen bir bakış açısına sahip olma yeteneklerini kazanmayı sağlamaktadır (Tazegül ve Karabayır, 2015: 5).

2.3.4. IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutum Standardı

IES 4, meslek mensuplarının mesleki etikle birlikte mesleki değer ve tutumlara sahip olmasını sağlayan standarttır (Çubukçu, 2012: 105).

Muhasebe meslek mensuplarının görevlerini yerine getirirken etikle ilgili standartlara uygun davranması gerekmektedir (Erol Fidan ve Subaşı, 2014: 112). Diğer taraftansa meslek mensupları etikle ilgili davranışlarını edinmeye çalışırken öğrencilere de deneyimlerini kazandırabilmelidirler (Sarı Özgün, 2018: 48).

IES 4 Standardı, IFAC tarafından 2003 yılında kararı alınan 2005 yılında ise tamamen yürürlüğe konulmuş bir standarttır. Bu standardı takiben IFAC, profesyonel meslek mensuplarına yönelik olarak 2006 ve 2010 yıllarında etik kurallarını da ortaya koymuş bulunmaktadır. Bu etik kurallar bir yandan üye kuruluşlara rehberlik ederken diğer yandan uyulması gereken esas ilkeleri belirlemektedir. Üye kuruluşlara rehberlik sağlamak amacıyla hareket eden Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) mesleki değer ve etikleri içine alan (Uluslararası Eğitim Uygulamaları Bildirgesi) IEPS 1'i eğitime yönelik uygulamaların birincisi olarak ortaya koymuştur (Salleh ve Ahmad, 2012: 132).

IFAC'ın aşağıdaki konuları IES 4'ün amacını gerçekleştirmede bir araç olarak görmektedir. Bu konular (Dellaportas ve diğerleri, 2006: 6):

1. Etiğin doğallığı, etiğe yönelik kurallar, fırsatları ve olumsuz yönleri,
2. Sadakat, objektiflik, gerekli olan gizlilik ve itina,
3. Mesleğinde mükemmel yakın veya mükemmeliyetçi davranışla beraber standartları benimsemek,
4. Muhasebenin sosyal sorumluluğu, kuşkucu bakış açısı, özgünlük, beklentileri karşılamak,
5. İş etiği, çatışmalar, etik anlayışı arasında uyumsuzluklar, yasalar ve yönetmeliklerle birlikte hukuktur.

2.3.5. IES 5: Uygulama Deneyimi Gereklere Standardı

Bu standardın amacı, meslek hakkında uygulama yapmayı mesleki bilgi ile birlikte gerçekleştirmek, mesleki yetkinlik kazanmak için uygulamalar yapıp, eğitimin bir parçasını tamamlamak, bu sayede adayların gerekli tecrübeleri kazanmasını sağlamaktır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 122).

Tecrübe edinme meslek mensuplarının bulunduğu çevreyle yakından alakalıdır. Çevrenin değişikliğine göre farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının tam olarak tecrübe kazanmaları için minimum 3 yıl staj yapmaları gerektiğini öngörmektedir. Bu durum her ne kadar yüksek lisans öğrencileri için farklılık gösterse de yüksek lisans mezunlarına da en fazla bir yıl daha az staj yapma ayrıcalığı tanımaktadır (Özbirecikli, 2007: 79).

“IFAC Staj çalışması kapsamında TÜRMOB, 10.07.2014 tarihinde yayınlamış olduğu “Staj ve Sınavlara İlişkin Uygulama Yönergesi” ile Meslek Mensubu Olabilmek ve Staja Başlayabilmek için 4 yıllık Fakülte ya da Yüksek Okulların; İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Maliye, Muhasebe ve Denetim, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Ekonometri, Siyaset Bilimi, Uluslararası Finans, Ekonomi, Bankacılık ve Sermaye Piyasası, Pazarlama Yönetimi, Bankacılık ve Finans, Pazarlama, Turizm İşletmeciliği, Turizm ve Otel İşletmeciliği veya Hukuk bölümünden mezun olma şartı koymuştur (Çavunt, 2016: 40).”

2.3.6. IES 6: Mesleki Yeterlilik ve Yetkinliğin Değerlendirilmesi Standardı

Yetkinliğin değerlendirildiği ve mesleki rehberliğin yeterliliğini ortaya koyan standarttır. Muhasebe meslek mensubu adaylarının bilgi ve pratik olarak değerlendirilmesini içermektedir (Okan Gökten ve Gökten, 2016: 62). Bu değerlendirmeleri yukarıda konusu geçen IES 2, 3 ve 4 standartlarında kazanılan yeteneklere göre yapmaktadır (Tazegül ve Karabayır, 2015: 6).

Standart, muhasebe personelinin mesleki yeterliliklerini kazanmada eğitim ve deneyime önem verilmesi olduğuna vurgu yapmaktadır (Çavunt, 2016: 40).

Temel olarak yazılı sınav olan meslek eğitimi sınavları, yetkilendirilmiş bir birim ya da IFAC üyesi tarafından uygulanmaktadır. Temel olarak yazılı

uygulansa da sözlü sınav yöntemi de kullanılmaktadır. İleri seviyedeki entelektüel yeteneklerin ölçümünün yapılması için olay analizi yöntemi kullanılmaktadır. Değerlendirme sürecinin geçerliğini ve güvenilirliği garantiye alınmaktadır. Konu kapsamının büyüklüğü dolayısıyla birden çok seviyeye bölünebilmektedir. Mesleğe dayalı yeterlilik sınavı iletişimde bulunan birincil, ikincil ve üçüncül kişilerin birbirlerine değer verdiklerini diğer taraftan da muhasebe işini yalnızca uzmanlık sahibi olan kişilerin yapabileceğinin ispatını meydana çıkarmaktadır (Aydın, 2007: 89).

Muhasebe meslek mensubu adaylarının bilgiye dayalı değerlendirmesi TESMER tarafından yapılmakta olup pratik yapma sonucunda elde edilen kazanımlar, bilgi edinme sürecinde değerlendirmeye alınmamaktadır (Okan Gökten ve Gökten, 2016: 62).

2.3.7. IES 7: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Geliştirilmesi Standardı

Günümüzün popüler konularından biri olan sürekli öğrenme kavramı veyahut yaşam boyu öğrenme, küreselleşen dünyadaki hızlı değişim ve yenilikler dolayısıyla muhasebe alanı üzerinde de etki yaratmıştır. Eğitimle verilen bilgi ve kazandırılan yetenekler günümüz mesleği için yeterli olmamakta bu yüzden sürekli eğitime gereksinim duyulmaktadır (Şengel, 2010: 803).

İşletmede çalışan her türlü personelin ihtiyaçlarını en kaliteli biçimde karşılamak için ilk mesleki gelişimlerini tamamlayan muhasebecilerin daha sonra mesleki gelişimlerini devamlı olarak sağlamaları gerektiğini söyleyen standarttır (Çavunt, 2016: 42). Standart muhasebe meslek mensuplarını sürekli gelişime mecbur bırakan bir normlar bütünü oluşturmaktadır. Özellikle teknolojinin hızla ilerlediği günümüz dönemlerinde muhasebe meslek mensuplarının hızla ilerleyen bu gelişmeleri takip etmeleri önemlidir (Sarı Özgün, 2018: 56).

Yaşam boyu öğrenme veyahut sürekli mesleki gelişim, muhasebe alanında çalışanlara yararlar sağlamaktadır. Müşterilerin gereksinimlerini karşılamak için yeterli yetkinliğe sahip olmak, bilinçli bir yapıya bürünerek kamusal düzeni korumak, ahlak dışı davranışların hoş olmadığı inancını

benimsetmek, gün koşullarına ayak uydurmak bu yararları ifade etmektedir (Aydın, 2007: 92-93).

2.3.8. IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yetkinlikler Standardı

Mesleki olarak ahlaki yeterlilikleri olan, işletmelerin denetim görevini üstlenen, işinde gerekli bilgi ve donanıma sahip olan kişiye denetçi denmektedir (Bozkurt, 2010: 31).

Denetim ise, ekonomik faaliyetlerin belirli standartlar ölçüsünde olup olmadığının araştırılmasıyla birlikte aynı zamanda ekonomik faaliyetlerin sonuçlarının ilgililere bildirilmesi amacını taşıyan, bunu yaparken de objektif bir yolla kanıtları ortaya koyan ve elde edilen kanıtlara göre değerlendirme sürecini kapsayan olguyu ifade eder (Başpınar, 2005: 35).

Gerekli yeteneklerin kazandırılmasıyla nitelikli denetimci olmaları için muhasebe meslek mensuplarının yetiştirilmesi bu standardın amacını ortaya koymaktadır (Tazegül ve Karabayır, 2015: 7).

Standart sadece denetimcileri kapsamamakta aynı zamanda da denetim alanındaki diğer görevlilerle karar vericileri de kapsamaktadır. Burada sadece 8. Standardı değil, yukarıda bahsedilen standartların da denetimciler, diğer görevliler ve karar verici kişiler için yerine getirilmesi gerektiğini öngörmektedir (Aydın, 2007: 95).

Standartlarda geçmişe ait finansal bilgilerin denetimini yapma sorumluluğunu kendine görev edinmiş profesyonel nitelikteki denetim uzmanlarının tanıtımı yapılmıştır (Sarı Özgün, 2018: 59).

Standart finansal bilgilerin denetimine ilişkin mesleğe dayalı becerileri (UMES 3) iletmeyi ve bu becerileri uygulamayı benimsemekte ayrıca denetim uzmanlarından, denetim alanına yönelik olarak mesleğe ilişkin bu becerileri iletmeleri ve uygulamaları beklenmektedir (Çavunt, 2016: 46).

2.4. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Yönelik Yapılan Çalışmalar

Aşağıdaki tabloda Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına ilişkin yapılan bazı makale çalışmalarına yer verilmiştir.

Tablo 2.2: Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına İlişkin Bazı Makale Çalışmaları

<p>Dellaportas vd. (2006)</p>	<p>Araştırmanın amacı, IES 4'ün etkilerini araştırmak ve etik eğitimi veren bir uluslararası muhasebe meslek kuruluşundan kaynaklanan bazı zorlukları analiz etmektir. Araştırmanın yönteminde muhasebe alanında etik eğitimin küresel bir uygulama kavramını değerlendirmek için kullanılan argümanları araştırmak esas alınmıştır. Araştırmanın sonucunda etik eğitiminin, ahlaki değişime uygun, ahlaki duyarlılığı artıran ve etik karar verme becerilerini geliştiren bir sistem sağladığı; etik davranışın önemini vurgulamak için öğretim etiğine pratik uygulama eşlik etmesi gerektiği ve böylece etik eğitimi sadece öğretilmesinin yeterli olmadığı; iş örgütleri ve profesyonel liderler tarafından güçlendirilmesi gerektiği; muhasebe eğitimi müfredatında teknik önyargı; Müfredatın aşırı kalabalık doğası; kaynak yetersizliği; bazı kurumlarda tartışmalı olarak algılanan bir atmosferin yoksunluğunun olduğunu ortaya çıkarmışlardır.</p>
<p>Özbirecikli (2007)</p>	<p>Bu çalışma, muhasebecilerin mesleki yeterliliklerini arttırmak amacıyla ülkemizin de üyesi olduğu Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants-IFAC) tarafından yayımlanmış olan Uluslararası Muhasebeci Eğitimi Standartları'nı (International Education Standards for Professional Accountants) ana hatlarıyla incelemeyi ve tanıtmayı amaçlamıştır. Çalışmada IES 6'ya kadar değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, IFAC tarafından genel eğitim ve mesleki eğitim şeklinde iki ana grupta düzenlenmiş olan eğitim standartlarının, IFAC üyesi olan ülkemizde belirli ölçüde uygulanmakla birlikte, eğitim programlarımızın ve staj dönemlerimizin standartlarda öngörülenlere kıyasla çok eksik olduğu görülmüştür.</p>
<p>Özbirecikli ve Pastacıgil (2009)</p>	<p>Bu çalışmanın amacı, ülkemizde muhasebecilerin mesleki eğitimine yönelik yasal düzenlemeler tarihsel gelişim açısından incelenmekte ve söz konusu yasal düzenlemeler güncel haliyle ülkemizin de üyesi olduğu Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun yayımladığı Uluslararası Muhasebeci Eğitimi Standartları ile mukayese etmek ve böylece ülkemizdeki düzenlemelerin ve uygulamaların IFAC standartlarına uyum düzeyi tespit edilmeye çalışmaktır. Çalışmada IES konusuna ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda ülkemizde muhasebenin güncel anlamıyla meslek haline getirilmesinde çok geç kalınmıştır. Ancak bu kısa tarihine</p>

	<p>rağmen meslek çok önemli aşamaları oldukça hızlı bir şekilde geçmiş ve gelişmiştir. Eğitim seminerlerindeki izlenimlerin bir sonucu olarak özellikle mesleğe son 20 yıllık süreçte giren meslek mensuplarının gelişmelere uyum sağlamada oldukça başarılı oldukları söylenebilir.</p>
Çubukçu (2012)	<p>Bu çalışmada, etik ile ilgili çalışmalar gerçekleştiren kuruluşlar arasında öncü olan Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Komitesi (IAESB)'nin çalışmaları ayrıntılı bir şekilde incelenmiş, IAESB'nin çalışmalarında belirtildiği üzere etik eğitiminin erken dönemlerde başlaması gerekliliğinin önemi vurgulanmış ve ülkemizdeki üniversitelerin ders programları incelenerek, etik ile ilgili derslerinin zamanlaması analiz edilmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek adına durum analizi yapılmıştır. Sonuçta, muhasebe meslek mensuplarının eğitim süreçlerinin erken dönemleri olan lisans ve lisansüstü programlarında, etik derslerinin henüz yeterli düzeyde yer almadığı belirlenmiştir.</p>
Salleh ve Ahmad (2012)	<p>Araştırmanın amacı IES 4'ün gerekliliğini ortaya koymak ve ahlak eğitimi üzerine önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın yönteminde etik eğitiminin öneri modeli ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucunda, muhasebe eğitiminin doğru eğitim amacı üzerine kurulduğu ve iyi bir karakterin şekillendirilmesinin ahlaki bir amacı ile ilgili bilgi ve teknik yeterliliğe sahip olduğu fakat etik eğitimin eksik olduğu ortaya konulmuş; etik ve yönetim kavramlarını yeni bir düzene sokmanın gerekli olduğunu ve bunun da muhasebe etiği eğitiminde yeni uygulama biçimlerini uygulama sonucu oluşacağı önerilerinde bulunulmuştur.</p>
Crawford vd. (2014)	<p>Araştırma Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu'nun örgütsel meşruiyetini ve mesleki muhasebe eğitimi için dünyaya uygun standart belirleyici olarak algılanıp, kabul edilip edilmediğini ele almayı amaçlamaktadır. Araştırmanın yönteminde IFAC Uyumluluk Programı dokümantasyonu, üye kurum web siteleri ve mesleki eğitim müfredatı aracılığıyla IES uyumluluğunu değerlendirmek için on iki seçilmiş ülkede faaliyet gösteren bir IFAC üye kuruluşu seçilmiş, IES'ler ile uyumluluk sergilemek, standartları belirleyen ve savunan IES'lerin ve IAESB'nin algılanan veya kabul edilen meşruiyeti ile ilgili argümanlar geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda mesleki muhasebe eğitimi alanında çok sayıda 'yerel mantık'ın sürdüğünün açık olduğu fakat henüz, bu alanda standart bir belirleyici olarak ortaya çıkmadığı ortaya konulmuştur.</p>

<p>Pratama (2015)</p>	<p>Akademisyenler ve pratisyenlerin görüşlerine dayalı olarak muhasebecilik yetkinliğini tanımlama, yetkinliği birbiriyle karşılaştırmak ve iki taraf arasındaki boşluğu analiz etmek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmış, daha sonrasında akademisyenler ve uygulayıcıların bilgi, yetenek ve tutumları üzerine online anket yapılarak toplanmış ve tanımlayıcı istatistikler kullanılarak analiz yapılmıştır. Genel olarak muhasebe akademisyenleri ve uygulayıcılar arasında bilgi, mesleki beceri ve tutum muhasebecisinin ilgi ve öncelikleri arasında bir boşluk olduğu sonucuna varılmıştır. Oluşan farklılıklar çok fazla değildir ve aynı zamanda akademisyenler ve uygulayıcılar arasındaki görüşler benzerdir. Genel olarak, boşluğun sebebi, teorik bir perspektif olma eğiliminde olan akademisyenlerin, farklılıkları ve temel kavramın ve pratik deneyime ve işin acil ihtiyaçlarına yönelik eğilimi olan uygulayıcıların farklılıklarından kaynaklanması araştırmanın sonucunu oluşturmaktadır.</p>
<p>Veneziani vd. (2015)</p>	<p>Araştırma IES 2 kapsamında muhasebecilerin yetiştirilmesi konusunda üniversitelerin rolünü inceleme amacıyla yapılmıştır. Araştırma 516 programın analizini içermiş, ilk olarak lisans dereceleri tarafından sunulan eğitim programlarını yüksek lisans derecelerinden ayrı olarak ele almıştır. İkinci olarak da, araştırma analizi temasını tanımlamakta ve her çalışma programı için konuları ele almış ve ilgili eğitim kredileri tanımlamakla birlikte sınıflandırmıştır. Üniversite ve meslek arasındaki ilişkilerde aşırı bir parçalanma olduğu, üniversitedeki eğitimin sürdürülebilir kalkınmaya doğru evriminin çok yavaş olması ve akademisyenlerin daha geleneksel konulara yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.</p>
<p>Can ve Demirci (2016)</p>	<p>Çalışmada, Sakarya Üniversitesinde İşletme, Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültelerinde verilen muhasebe eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada literatür taraması yöntemi kullanılmış ve bölüm dersleri arasında standart kapsamında karşılaştırmalar yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise bölümlerin müfredatı incelendiğinde bazı bölümlerin müfredatının profesyonel muhasebe mesleğini icra edebilmek için gerekli derslere sahip olmadığı gözlemlenmiştir.</p>
<p>Okan Gökten ve Gökten (2016)</p>	<p>Ulusal kurumlar ve uygulamalar çerçevesinde söz konusu standartların içeriklerinin Türkiye’de ne denli geçerli oldukları tartışılması araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada IES standartları ile ilgili değerlendirmeler yapılmış, Türkiye’de sekiz adet standarttan beş tanesinin tamamen geçerli olduğu, IES 2’nin ve IES 6’nın kısmen</p>

	geçerli olduğu, IES 3'ün ise geçerli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Yusof vd. (2016)	Çalışmada, IES 2'ye uyum düzeyini incelemek, üye kuruluşların uyumsuzluğuna ilişkin olarak IES'leri belirlemek ve gelişmiş ülkelerdeki IFAC üyesi kurumlar arasındaki olası davranışların nedenlerinin tartışılması amaçlanmıştır. IFAC'ın uyumluluk tepkileri ve eylem planlarının 2. ve 3. bölümlerinde sunulan belge ve metinlerin analiz edildiği içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, IES 2'nin tamamlanmamış uyumluluğunun sadece gelişmekte olan ülkeler arasında değil, aynı zamanda gelişmiş ülkelerde de olduğunu göstermekte ve IES 2 uyumu hakkında daha fazla araştırma yapılması, bazı durumlarda, üye kuruluşların muhasebe profesyonel eğitiminin bir parçası olarak bir veya iki ders verdiklerini göstermektedir.
Tosunoğlu vd. (2018)	Araştırmanın amacı, uluslararası muhasebe eğitimi standartları kapsamında muhasebe eğitiminin akademisyenler ve muhasebe meslek mensupları açısından incelenmesini içermektedir. Bu doğrultuda üç hipotez oluşturulmuş ve Trabzon İl'inde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına ve Türkiye'de muhasebe eğitimi veren akademisyenlere bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise akademisyenlerin ve muhasebe meslek mensuplarının muhasebe eğitimiyle ilgili farklı düşüncelere sahip olduğu söylenebilmektedir. Akademisyenlere göre muhasebe eğitiminde bilgi önemliken muhasebe meslek mensuplarına göre ise yetenek ve tutumun önemi daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına yönelik çalışmalarına genel olarak bakıldığında üniversite ve meslek arasında ilişkinin olmadığı, bu ilişki uyuşmazlığının nedeninin üniversitelerin verdiği derslerin meslek için yeterli olmamasından kaynaklandığı görülmekle birlikte bunlardan birinin de etik eğitimi olduğu ifade edilebilmektedir.

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına yönelik çalışmalara bakılarak diğer bir söylenebilecek olan akademisyenlerin ve meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına ilişkin kimi zaman aynı görüşlere sahip olduğu kimi zaman da farklı görüşlere sahip olanlarında olduğunu söylemek mümkündür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN ULUSLARARASI MUHASEBE EĞİTİMİ STANDARTLARINI KARŞILAMA DÜZEYİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN VE MESLEK MENSUPLARI GÖRÜŞLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

3. Araştırmanın Amacı, Metodolojisi ve Bulguları

3.1. Araştırmanın Amacı

Türkiye genelinde muhasebe alanında faaliyet gösteren akademisyenler ile Giresun ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, Türkiye’de verilen muhasebe eğitiminin, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi bu araştırmanın amacıdır.

3.2. Araştırmanın Metodolojisi

3.2.1. Araştırmanın Önemi

Muhasebe konusunda yeterli bilgi sahibi olmak, bilgiyi kullanacak bireylerin işletmelerde meydana gelen finansal durumları okumalarını ve bu finansal durumlar doğrultusunda geleceği öngörmelerini sağlamaktadır. Bu açıdan muhasebe bilgisi, bilgiyi kullanacaklar için oldukça önem arz ederken muhasebe bilgilerinin dürüst, objektif ve gerçeklikten uzak olmaması sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak da muhasebe eğitiminde bazı standartlara gereksinim duyulmuştur.

3.2.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını, Türkiye genelinde muhasebe alanında faaliyet gösteren 647 akademisyen ve Giresun ili genelinde faaliyet gösteren 101 muhasebe meslek mensubu oluşturmaktadır. Araştırmada, kapsamında tüm akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarına ulaşılmaya çalışılmış, sonuç olarak, 123 akademisyen ve 50 muhasebe meslek mensubu ankete yanıt vererek analize dahil edilmiştir.

Anket uygulanacak örnek kütleinin büyüklüğünün belirlenebilmesi için;

$$n = \frac{NPQZ^2}{(N-1)d^2 + PQZ^2}$$

biçimindeki oran için yukarıdaki formülden faydalanılmıştır (Özer, 2004).

Formüldeki ifadeler;

n = Örnek kütle büyüklüğü

N = Ana kütle hacmi

P = Evrendeki X'in gözlenme oranı

Q = Evrendeki X'in gözlenmeme oranı

Z = %(1-a) düzeyinde Z test değeri

a = Önem düzeyi

d = Hata (Tolerans) payıdır (Serçemeli, Özcan ve Kurnaz, 2015: 266).

Ana kütle belirlenmesi için a değeri %5, P değeri 0,5 olarak alınmış olup %10'luk hata payı ile örnek büyüklüğü hesaplanmıştır.

Akademisyenler için örneklem büyüklüğü;

$$n = \frac{647(0,5)(0,5)(1,96)^2}{(647-1)0,1^2 + (0,5)(0,5)(1,96)^2} \cong 84 \text{ hesaplanmıştır.}$$

Araştırmada hedeflenen örneklem büyüklüğü en az 84'tür. Bu sayı ile hedeflenen sayıya ulaşıldığı görülmektedir.

Meslek mensupları için örneklem büyüklüğü;

$$n = \frac{101(0,5)(0,5)(1,96)^2}{(101-1)(0,1)^2 + (0,5)(0,5)(1,96)^2} \cong 50 \text{ hesaplanmıştır.}$$

Araştırmada hedeflenen örneklem büyüklüğü en az 50'dir. Bu sayı ile hedeflenen sayıya ulaşıldığı görülmektedir.

3.2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmaya ilişkin bulgular anket vasıtasıyla toplanması açısından ve toplanan verilerin 2018-2019 döneminde Türkiye genelinde muhasebe alanında faaliyet gösteren 647 akademisyenin ve Giresun ilindeki 101 muhasebe meslek mensubunun anketteki sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

Bütün akademisyenler ve diğer illerdeki muhasebe meslek mensuplarından ankete cevap alınamayışı araştırmanın diğer bir sınırlılığını ortaya koymaktadır.

3.2.4. Araştırmanın Yöntemi

Verilerin toplanması amacıyla Pratama (2015) ve Tosunoğlu vd. (2018)'den alınan anket kullanılmıştır. 5'li likert tipi anket kullanılmış olup, anketin ilk kısmı akademisyenler ve muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerine ait sorulardan oluşmakta olup, anketin ikinci kısmı muhasebe eğitiminde bilgi, yetenek ve tutum olmak üzere toplam 54 kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır.

Birinci bölümde bulunan akademisyenler ve muhasebe meslek mensuplarına yönelik sorular için uygun seçenekler verilmiş olup, araştırmaya katılan akademisyenler ve muhasebe meslek mensuplarının kendilerine uygun olan seçeneği işaretlemesi istenmiştir. İkinci bölümde ise verilebilecek cevaplar 'Çok Önemli' 'Önemli' 'Kararsızım' 'Önemsiz' 'Hiç önemli değil' seçenekleriyle ifade edilmiş ve yine katılımcıların kendilerine en uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

3.2.5. Araştırmanın Hipotezleri

Muhasebe meslek mensupları ile akademisyenlerin Türkiye'de verilen muhasebe eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyine ilişkin görüşleri arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesine yönelik olarak geliştirilen hipotezler gösterilmektedir.

H1: Muhasebe eğitiminde bilgi boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Muhasebe eğitiminde yetenek boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Muhasebe eğitiminde tutum boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Muhasebe eğitiminde finans, muhasebe ve diğer bilimler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H5: Muhasebe eğitiminde iş aktiviteleri ve işletme yönetimi alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojileri alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H7: Muhasebe eğitiminde entelektüel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H8: Muhasebe eğitiminde teknik ve işlevsel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H9: Muhasebe eğitiminde kişisel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H10: Muhasebe eğitiminde kişilerarası iletişim yetenekleri alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H11: Muhasebe eğitiminde organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H12: Muhasebe eğitiminde genel ilkeler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H13: Muhasebe eğitiminde ayrıntılı ilkeler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde, Türkiye genelinde faaliyet gösteren akademisyenler ile Giresun ili genelinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, Türkiye’de verilen muhasebe eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyine ilişkin görüşleri tablolar halinde belirtilip yorumlanmaktadır.

3.3.1. Güvenirlilik Analizi

Cronbach Alfa katsayısı, genel güvenilirliğin ne olduğunu sayısal olarak ifade etmektedir. Cronbach Alfa katsayısı, kullanılan k sorunun türdeş bir yapıda mı olduğunu yoksa açıklama yapmak için bir bütünü ortaya çıkarıp

çıkarmadığını merak eder ve değerlendirmesini yapar. 0 ile 1 arasında değer almaktadır ve güvenilirliğin 0,90 ve üzerinde olması ölçeğin çok yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu gösterir (Özdamar, 2011: 605).

Çalışmada kullanılan anketin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach Alfa Güvenilirlik Katsayısı yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 3.1: Muhasebe Meslek Mensuplarına Uygulanan Ankete İlişkin Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alfa	Madde Sayısı
0,933	54

Demografik özellikler dışında kalan, 54 adet kapalı uçlu ifadenin güvenilirlik analizi yapılmış olup, muhasebe meslek mensuplarına ilişkin verilerin çok yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduğu Tablo 3.1'den anlaşılmaktadır.

Tablo 3.2: Akademisyenlere Uygulanan Ankete İlişkin Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alfa	Madde Sayısı
0,968	54

Demografik özellikler dışında kalan 54 adet kapalı uçlu ifadenin güvenilirlik analizi yapılmış olup, akademisyenlere ilişkin verilerin çok yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduğu Tablo 3.2'den anlaşılmaktadır.

3.3.2. Muhasebe Meslek Mensuplarına İlişkin Bulgular

3.3.2.1. Muhasebe Meslek Mensuplarına İlişkin Demografik Özellikler

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo 3.3'de verilmiştir.

Tablo 3.3: Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
Kadın	13	26
Erkek	37	74
Toplam	50	100

Tablo 3.3'e göre araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının 13'ü yani %26'sı kadın, 37'si yani %74'ü erkeklerden oluşmaktadır. Bu oranlara bakıldığında araştırmaya katılan erkek sayısının araştırmaya katılan kadın sayısından iki katından fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına göre dağılımları Tablo 3.4'de verilmiştir.

Tablo 3.4: Muhasebe Meslek Mensuplarının Yaşlarına Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
25-30	8	16
31-35	6	12
36-40	9	18
41-45	6	12
45 ve st	21	42
Toplam	50	100

Tablo 3.4'e göre araştırmaya katılan meslek mensuplarının çoğunluğu %42 ile 45 yaş ve üzerindedir. Buna göre ilgili meslek mensuplarının daha tecrübeli yaş düzeyinden oluştukları ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının unvanlarına göre dağılımları Tablo 3.5'de verilmiştir.

Tablo 3.5: Muhasebe Meslek Mensuplarının Unvanlarına Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
Stajyer SMMM	19	38
SMMM	31	62
YMM	-	-
Toplam	50	100

Tablo 3.5'deki verilere göre araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %38'i Stajyer SMMM, %62'sini SMMM'leri oluştururken, katılımcılar arasında YMM yoktur.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının eğitim durumlarına göre dağılımları Tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6: Muhasebe Meslek Mensuplarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
Lisans	49	98
Yüksek Lisans	1	2
Doktora	-	-
Toplam	50	100

Tablo 3.6’ya göre araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %98’i lisans, %2’si yüksek lisans mezunu iken araştırmaya katılanların hiçbiri doktora mezunu değildir. Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının çoğunluğunu lisans mezunları oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının çalışma sürelerine göre dağılımları Tablo 3.7’de verilmiştir.

Tablo 3.7: Muhasebe meslek mensuplarının Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
1-5 yıl	6	12
6-10 yıl	7	14
11-15 yıl	10	20
16-20 yıl	7	14
21 yıldan fazla	20	40
Toplam	50	100

Tablo 3.7’deki verilere göre; araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının %40’ı 21 yıldan fazla çalışmıştır. Burada araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının birçoğunun diğerlerine göre daha tecrübeli olduğu ifade edilebilir.

3.3.2.2. Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Beceri ve Tutuma Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Aşağıda verilen tablolarda muhasebe meslek mensuplarının uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe eğitiminde bilgi konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.8: Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe, finans ve diğer bilimler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	30	60	19	38	4,36	0,525
Yönetim muhasebesi ve yönetim kontrol bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	-	-	36	72	14	28	4,28	0,453
Vergilendirme kavramı muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	-	-	24	48	26	52	4,52	0,504
İş ve ticari hukuk bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	2	4	27	54	21	42	4,38	0,567
Denetim kavramı muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	3	6	23	46	24	48	4,42	0,609
Finans ve finansal yönetim bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	3	6	26	52	21	42	4,36	0,597

Etik ve mesleki değer yargıları muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	1	2	18	36	30	60	4,54	0,645
--	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	------	-------

Tablo 3.8'e göre; araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının muhasebe, finans ve diğer bilimler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %98'inin finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgilerinin, %100'ünün yönetim muhasebesi ve yönetim kontrol bilgileri ile vergilendirme kavramının, %96'sının iş ve ticari hukuk bilgileri ile etik ve mesleki değer yargılarının, %94'ünün ise denetim kavramı ile finans ve finansal yönetim bilgilerinin muhasebe eğitiminde önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Yani genel olarak muhasebe meslek mensuplarının muhasebe, finans ve diğer bilimler ile ilgili bilgiler verilmesinin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.9: Muhasebe meslek mensuplarının iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Ekonomi bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	6	12	29	58	15	30	4,18	0,628
İş çevresiyle ilgili bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	6	12	27	54	16	32	4,16	0,710
İş etiği bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	1	2	22	44	26	52	4,46	0,645
Finansal pazarlama bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	10	20	31	62	8	16	3,92	0,665
Sayısal yöntemler bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	5	10	24	48	21	42	4,32	0,652
Organizasyonel davranış bilgisi,	-	-	1	2	5	10	28	56	16	32	4,18	0,690

muhasabe eğitimi için önemlidir.													
Stratejik yönetim ve karar verme bilgileri, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	29	58	20	40	4,38	0,530	
Pazarlama bilgisi, muhasabe eğitimi için önemlidir.	1	2	4	8	14	28	21	42	10	20	3,70	0,952	
Uluslararası ticaret ve küreselleşme bilgileri, muhasabe eğitimi için önemlidir.	1	2	-	-	14	28	23	46	12	24	3,90	0,839	
Kurumsal yönetim bilgisi, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	2	4	5	10	30	60	13	26	4,08	0,723	

Tablo 3.9'a göre; araştırmaya katılan muhasabe meslek mensuplarının iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların, %86'sının iş çevresiyle ilgili bilgi ile kurumsal yönetim bilgisini, %88'inin ekonomi bilgileri ile organizasyonel davranış bilgisini, %90'ının sayısal yöntemler bilgisini, %96'sının iş etiği bilgisini, %98'inin ise stratejik yönetim ve karar verme bilgilerinin muhasabe eğitiminde önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Anket ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların pazarlama ve finansal pazarlama bilgileri ile küreselleşme bilgileri konularının muhasabe eğitiminde yer alması hususunu daha az önemli gördükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.10: Muhasebe meslek mensuplarının bilgi teknolojileri konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Bilgi teknolojileri ile ilgili bilgi, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	4	8	24	48	22	44	4,36	0,631
Bilgi teknolojileri kontrolü alanında yetkin bilgi, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	5	10	26	52	19	38	4,28	0,640

Bilgi teknolojileri kullanıcıları olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	4	8	26	52	19	38	4,26	0,694
Bilgi teknolojilerinin yöneticisi ve tasarımcısı olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	8	16	22	44	19	38	4,18	0,774

Tablo 3.10'a göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının bilgi teknolojileri konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %82'sinin bilgi teknolojilerinin yöneticisi ve tasarımcısı olarak yetkin bilgilerini, % 90'ının bilgi teknolojileri kontrolü alanında yetkin bilgi ile bilgi teknolojilerinin kullanıcıları olarak yetkin bilgilerini, %92'sinin ise bilgi teknolojileri ile ilgili bilgilerin muhasebe eğitiminde önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Yani genel olarak muhasebe meslek mensuplarının bilgi teknolojileri ile ilgili bilgiler verilmesinin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Aşağıda verilen tablolarda muhasebe meslek mensuplarının uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe eğitiminde yetenek konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.11: Muhasebe meslek mensuplarının entelektüel yetenek konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Bir kişiden yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	3	6	23	46	23	46	4,36	0,692

Araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	22	44	27	54	4,52	0,543
Oluşan problemleri çözme ve tanımlama yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	18	36	31	62	4,60	0,534

Tablo 3.11'e göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının entelektüel yetenek konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar incelendiğinde; katılımcıların %92'sinin bir kişiden yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği, %98'inin araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinme ile %98'inin oluşan problemleri çözme ve tanımlama yeteneği edinmeyi muhasebe eğitiminde önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasebe meslek mensuplarının entelektüel yeteneğe ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.12: Muhasebe meslek mensuplarının teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Matematiksel, istatistiksel ve bilgi teknolojileri uzmanlık yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	4	8	24	48	21	42	4,30	0,707
Karar modelleri analizi ve risk analiz yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	6	12	27	54	17	34	4,22	0,648
Ölçümleme yeteneği edinme,	-	-	-	-	7	14	28	56	15	30	4,16	0,650

muhasabe eğitimi için önemlidir.													
Raporlama yeteneği edinme, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	22	44	27	54	4,52	0,543	
Yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinme, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	20	40	29	58	4,56	0,540	

Tablo 3.12'ye göre, araştırmaya katılan muhasabe meslek mensuplarının teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin görüşlere ait dağılımlar incelendiğinde; katılımcıların %86'sının ölçüleme yeteneği edinme, %88'inin karar modelleri analizi ve risk analizi yeteneği edinme, %90'ının matematiksel, istatistiksel ve bilgi teknolojileri uzmanlık yetenekleri edinme, %98'inin raporlama yeteneği edinme ile yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasabe meslek mensuplarının teknik ve işlevsel yeteneğe ilişkin bilgilerin muhasabe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.13: Muhasebe meslek mensuplarının kişisel yetenekler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Öz yönetim yeteneği edinme, muhasabe eğitimi için önemlidir.	1	2	1	2	5	10	22	44	21	42	4,22	0,864
İnisiyatif, etkileme yeteneği, kendi kendine öğrenme yeteneği edinme, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	1	2	22	44	26	52	4,46	0,645
Sınırlı kaynakları seçme ve paylaşırma becerisi ve sınırlı sürede iş yönetme becerisi edinme, muhasabe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	3	6	28	56	19	38	4,32	0,586
Tahmin etme ve değişikliklere adapte	-	-	1	2	7	14	22	44	20	40	4,22	0,763

olma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.													
Mesleki değerleri, etikleri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	2	-	-	2	4	22	44	25	50	4,40	0,755	
Mesleki kuşkuculuk yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	2	-	-	4	8	26	52	19	38	4,24	0,770	

Tablo 3.13'e göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının kişisel yetenekler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %84'ünün tahmin etme ve değişikliklere adapte olma yeteneğini, %86'sının öz yönetim yeteneğini %90'ının mesleki kuşkuculuk yeteneğini, %94'ünün sınırlı kaynakları seçme ve paylaşırma becerisi ve sınırlı sürede iş yönetme becerisi ile mesleki değerleri, etkileri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneğini, %96'sının ise inisiyatif, etkileme yeteneği, kendi kendine öğrenme yeteneğini önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasebe meslek mensuplarının kişisel yeteneklere ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.14: Muhasebe meslek mensuplarının kişilerarası iletişim yetenekleri konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Taraflarla iletişim içinde çalışarak problem çözme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	5	10	12	24	33	66	4,56	0,674
Takım halinde çalışma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	18	36	31	62	4,60	0,534

Farklı kültürlerdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	3	6	6	12	30	60	11	22	3,98	0,769
Meslek içinde kabul edilebilir çözüm sağlama yeteneği edinme, muhasebe eğitiminde önemlidir.	-	-	-	-	3	6	28	56	19	38	4,32	0,586
Çoklu kültürel bir çevrede etkili çalışma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	2	-	-	11	22	26	52	12	24	3,96	0,807
Yazılı veya sözlü, resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama, tartışma ve sunma becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	8	16	21	42	20	40	4,20	0,782
Farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	3	6	1	2	11	22	28	56	7	14	3,70	0,952

Tablo 3.14'e göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının kişilerarası iletişim yetenekleri konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar incelendiğinde; katılımcıların %70'inin farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisini, %76'sının çoklu kültürel bir çevrede etkili çalışma yeteneğini, %82'sinin farklı kültürlerdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme yeteneği ile yazılı, sözlü, resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama, tartışma ve sunma becerisini, %90'ının taraflarla iletişim içinde çalışarak problem çözme yeteneğini, %94'ünün meslek içinde kabul edilebilir çözüm sağlama yeteneğini, %98'inin ise takım halinde çalışma yeteneğini önemli buldukları görülmektedir. Anket ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların farklı kültürlerdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme, çoklu kültürel çevrede etkili çalışma ve farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisi konularının muhasebe eğitiminde yer alması hususunu daha az önemli gördükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.15: Muhasebe meslek mensuplarının organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Stratejik planlama, proje yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve karar verme yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	4	-	-	6	12	27	54	15	30	4,06	0,890
Görevleri organize etme ve devretme yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	2	4	33	66	15	30	4,26	0,527
Liderlik yeteneği kazandırma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	2	1	2	5	10	23	46	20	40	4,20	0,857
Düşünce ve mesleki bilgelik yeteneği sağlama, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	22	44	27	54	4,52	0,543

Tablo 3.15'e göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %84'ünün stratejik planlama, proje yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve karar verme yeteneğini, %86'sının liderlik yeteneği kazandırmasını, %96'sının görevleri organize etme ve devretme yeteneklerini, %98'inin düşünce ve mesleki bilgelik yeteneğini yüksek derecede önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasebe meslek mensuplarının organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Aşağıda verilen tablolarda muhasebe meslek mensuplarının uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe

eğitiminde tutum konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.16: Muhasebe meslek mensuplarının genel ilkeler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Kamu yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	2	4	5	10	24	48	19	38	4,20	0,782
Kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	15	30	34	68	4,66	0,519
Güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	19	38	30	60	4,58	0,537

Tablo 3.16'ya göre, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının genel ilkeler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %86'sının kamu yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı davranışını, %98'inin kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı, %98'inin güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışını önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasebe meslek mensuplarının genel ilkeler konusuna ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.17: Muhasebe meslek mensuplarının ayrıntılı ilkeler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Etik ilkeler dahilinde davranma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	1	2	24	48	24	48	4,42	0,641
Yönetmeliklerin ayrıntılarındaki farklılıkların etiksel çerçevede ele alınması davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	2	4	32	64	16	32	4,28	0,536
Teknik standartlara uyumlu davranma ve mesleki davranış edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	4	8	26	52	20	40	4,32	0,620
Mesleğin sosyal sorumluluğu ve etiği dahilinde davranma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	1	2	23	46	26	52	4,50	0,543
İş aktivitelerinde etik ve iyi yönetim davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	2	1	2	23	46	25	50	4,44	0,643

Tablo 3.17'ye göre araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının ayrıntılı ilkeler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar incelendiğinde; katılımcıların %92'sinin teknik standartlara uyumlu davranma ve mesleki davranışı, %96'sının etik ilkeler dahilinde davranma, yönetmeliklerin ayrıntılarındaki farklılıkların etiksel çerçevede ele alınması davranışı ile iş aktivitelerinde etik ve iyi yönetim davranışını, %98'inin mesleğin sosyal sorumluluğu ve etiği dahilinde davranmayı önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak muhasebe meslek mensuplarının ayrıntılı ilkeler

konusuna ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

3.3.3. Akademisyenlere İlişkin Bulgular

3.3.3.1. Akademisyenlere İlişkin Demografik Özellikler

Araştırmaya katılan akademisyenlerin cinsiyetlerine ilişkin dağılımları Tablo 3.18’de gösterilmiştir.

Tablo 3.18: Akademisyenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
Kadın	35	28,5
Erkek	88	71,5
Toplam	123	100

Tablo 3.18’e göre, araştırmaya katılan akademisyenlerin %28,5’i kadın, %71,5’i erkeklerden oluşmaktadır. Bu oranlara bakıldığında araştırmaya katılan erkek sayısının araştırmaya katılan kadın sayısını geçtiği, iki katından fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin yaşlarına göre dağılımları Tablo 3.19’da gösterilmiştir.

Tablo 3.19: Akademisyenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
30 yaş ve altı	6	4,9
31-35	18	14,6
36-40	25	20,3
41-45	21	17,1
45 ve üstü	53	43,1
Toplam	123	100

Tablo 3.19’a göre araştırmaya katılan akademisyenlerin %43,1’i 45 yaş ve üzerinde olduğu, en az katılımcıların ise %4.9 ile 30 yaş ve altı yaş grupları arasında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin unvanlarına göre dağılımları Tablo 3.20’de gösterilmiştir.

Tablo 3.20: Akademisyenlerin Unvanlarına Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
Prof. Dr.	37	30,1
Doç. Dr.	28	22,8
Dr. Öğr. Üyesi	36	29,3
Öğr. Gör.	3	2,4
Araş. Gör.	19	15,4
Toplam	123	100

Tablo 3.20’deki verilere göre, araştırmaya katılan akademisyenlerin %30,1’i Profesör, %29,3’ü Doktor Öğretim Üyesi’nden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin çalışma sürelerine göre dağılımları Tablo 3.21’de gösterilmiştir.

Tablo 3.21: Akademisyenlerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları

	Frekans	
	N	%
1-5 yıl	11	8,9
6-10 yıl	27	22,0
11-15 yıl	23	18,7
16-20 yıl	15	12,2
21 yıldan fazla	47	38,2
Toplam	123	100

Tablo 3.21’deki verilere göre, araştırmaya katılan akademisyenlerin %38,2’si, 21 yıldan fazla çalışmıştır. Buna göre anket katılımcı akademisyenlerin alanlarında tecrübeli oldukları ifade edilebilir.

3.3.3.2. Akademisyenlerin Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Beceri ve Tutuma Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Aşağıda verilen tablolarda akademisyenlerin uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe eğitiminde bilgi konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.22: Akademisyenlerin muhasebe, finans ve diğer bilimler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç Önemli Değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	2	1,6	12	9,8	109	88,6	4,86	0,383
Yönetim muhasebesi ve yönetim kontrol bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	2	1,6	3	2,4	33	26,8	85	69,1	4,63	0,617
Vergilendirme kavramı muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	3	2,4	11	8,9	42	34,1	67	54,5	4,40	0,755
İş ve ticari hukuk bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	-	-	8	6,5	60	48,8	55	44,7	4,38	0,607
Denetim kavramı muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	4	3,3	7	5,7	31	25,2	81	65,9	4,53	0,749
Finans ve finansal yönetim bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	2	1,6	18	14,6	44	35,8	58	47,2	4,26	0,830
Etik ve mesleki değer yargıları muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	2	1,6	8	6,5	33	26,8	80	65	4,55	0,691

Tablo 3.22'ye göre, araştırmaya katılan akademisyenlerin muhasebe, finans ve diğer bilimler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar incelendiğinde; katılımcıların %83'ünün finans ve finansal yönetim bilgilerini, %88,6'sının vergilendirme kavramını, %91,1'inin denetim kavramını, %91,8'inin etik ve mesleki değer yargılarını, %93,5'inin iş ve ticari hukuk bilgilerini, %95,9'unun yönetim muhasebesi ve yönetim kontrol bilgilerini, %98,4'ünün ise finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgilerini önemli

buldukları görülmektedir. Genel olarak akademisyenlerin muhasebe, finans ve diğer bilimlere ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.23. Akademisyenlerin iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Ekonomi bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	9	7,3	26	21,1	63	51,2	23	18,7	3,78	0,892
İş çevresiyle ilgili bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	7	5,7	31	25,2	54	43,9	30	24,4	3,85	0,884
İş etiği bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	5	4,1	14	11,4	52	42,3	52	42,3	4,22	0,807
Finansal pazarlama bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	26	21,1	46	37,4	41	33,3	8	6,5	3,21	0,910
Sayısal yöntemler bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	6	4,9	24	19,5	45	36,6	38	30,9	10	8,1	3,17	1,00
Organizasyonel davranış bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	6	4,9	34	27,6	42	34,1	35	28,5	6	4,9	3,00	0,979
Stratejik yönetim ve karar verme bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.	5	4,1	15	12,2	25	20,3	57	46,3	21	17,1	3,60	1,03
Pazarlama bilgisi, muhasebe	15	12,2	30	24,4	50	40,7	26	21,1	2	1,6	2,75	0,977

eğitimi için önemlidir.												
Uluslararası ticaret ve küreselleşme bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.	5	4,1	17	13,8	38	30,9	50	40,7	13	10,6	3,39	0,989
Kurumsal yönetim bilgisi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	12	9,8	26	21,1	56	45,5	27	22	3,76	0,958

Tablo 3.23'e göre araştırmaya katılan akademisyenlerin iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %22,7'sinin pazarlama bilgisini, %33,4'ünün organizasyonel davranış bilgisini, %39'unun sayısal yöntemler bilgisini, %39,8'inin finansal pazarlama bilgisini, %51,3'ünün uluslararası ticaret ve küreselleşme bilgilerini, %63,4'ünün stratejik yönetim ve karar verme bilgilerini, %67,5'inin kurumsal yönetim bilgisini, %68,3'ünün iş çevresiyle ilgili bilgiyi, %69,9'unun ekonomi bilgisini, %84,6'sının ise iş etiği bilgisini önemli buldukları görölmektedir. Buna göre iş etiği bilgisi dışında kalan hususları daha az önemli buldukları ifade edilebilir.

Tablo 3.24: Akademisyenlerin bilgi teknolojileri konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Bilgi teknolojileri ile ilgili bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	5	4,1	22	17,9	45	36,6	51	41,5	4,15	0,859
Bilgi teknolojileri kontrolü alanında yetkin bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	8	6,5	29	23,6	37	30,1	48	39	4,00	0,983
Bilgi teknolojileri kullanıcıları olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	9	7,3	26	21,1	45	36,6	42	34,1	3,95	0,961

Bilgi teknolojilerinin yöneticisi ve tasarımcısı olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	14	11,4	36	29,3	43	35	28	22,8	3,65	1,00
---	---	-----	----	------	----	------	----	----	----	------	------	------

Tablo 3.24'e göre araştırmaya katılan akademisyenlerin bilgi teknolojileri konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %70,7'sinin bilgi teknolojileri kullanıcıları olarak yetkin bilgiyi, %78,1'inin ise bilgi teknolojileri ile ilgili bilgiyi önemli buldukları görülmektedir. Anket ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların bilgi teknolojileri kullanıcıları olarak yetkin bilgi ve bilgi teknolojilerinin yöneticisi ve tasarımcısı olarak yetkin bilgi konularının muhasebe eğitiminde yer alması hususunu daha az önemli gördükleri ifade edilebilir.

Aşağıda verilen tablolarda akademisyenlerin uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe eğitiminde yetenek konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.25: Akademisyenlerin entelektüel yetenek konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Bir kişiden yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	4	3,3	73	59,3	23	18,7	23	18,7	3,52	0,832
Araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	4	3,3	15	12,2	55	44,7	49	39,8	4,21	0,781
Oluşan problemleri çözüme ve tanımlama yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	5	4,1	16	13	53	43,1	48	39	4,15	0,859

Tablo 3.25'e göre araştırmaya katılan akademisyenlerin entelektüel yetenek konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %82,1'inin oluşan problemleri çözme ve tanımlama yeteneği edinmeyi, %84,5'inin ise araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Bir kişiden yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği konusunda %59,3 ile kararsız kaldıkları görülmektedir. Anket ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların bir kişiden yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği konusunun muhasebe eğitiminde yer alması hususunu daha az önemli gördükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.26: Akademisyenlerin teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Matematiksel, istatistiksel ve bilgi teknolojileri uzmanlık yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	11	8,9	22	17,9	60	48,8	28	22,8	3,82	0,941
Karar modelleri analizi ve risk analiz yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	5	4,1	13	10,6	34	27,6	49	39,8	22	17,9	3,56	1,03
Ölçümleme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	3	2,4	7	5,7	20	16,3	62	50,4	31	25,2	3,90	0,926
Raporlama yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	-	-	4	3,3	46	37,4	72	58,5	4,52	0,644

Yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	1	8	8	6,5	49	39,8	65	52,8	4,44	0,655
--	---	---	---	---	---	-----	----	------	----	------	------	-------

Tablo 3.26'ya göre, araştırmaya katılan akademisyenlerin teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %92,6'sının yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinmeyi, %95,9'unun ise raporlama yeteneği edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Buna göre raporlama yeteneği edinme ve yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi dışında kalan hususları daha az önemli buldukları ifade edilebilir.

Tablo 3.27: Akademisyenlerin kişisel yetenekler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Öz yönetim yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	8	6,5	29	23,6	53	43,1	31	25,2	3,83	0,935
İnisiyatif, etkileme yeteneği, kendi kendine öğrenme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	10	8,1	29	23,6	51	41,5	31	25,2	3,80	0,963
Sınırlı kaynakları seçme ve paylaşırma becerisi ve sınırlı sürede iş yönetme becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	3	2,4	14	11,4	35	28,5	51	41,5	20	16,3	3,57	0,975
Tahmin etme ve değişikliklere adapte olma yeteneği edinme,	3	2,4	11	8,9	21	17,1	55	44,7	33	26,8	3,84	1,00

muhasabe eğitimi için önemlidir.												
Mesleki değerleri, etikleri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	7	5,7	13	10,6	56	45,5	46	37,4	4,13	0,877
Mesleki kuşkuculuk yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	3	2,4	4	3,3	14	11,4	50	40,7	52	42,3	4,17	0,929

Tablo 3.27'ye göre araştırmaya katılan akademisyenlerin kişisel yetenekler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların, %82,9'unun mesleki değerleri, etikleri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneği edinmeyi, %83'ünün ise mesleki kuşkuculuk yeteneği edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Buna göre mesleki değerleri, etikleri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneği edinme ve mesleki kuşkuculuk yeteneği edinme dışında kalan hususları daha az önemli buldukları ifade edilebilir.

Tablo 3.28: Akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetenekleri konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Taraflarla iletişim içinde çalışarak problem çözme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	2	1,6	27	22	55	44,7	37	30,1	4,00	0,858
Takım halinde çalışma yeteneği	-	-	6	4,9	23	18,7	56	45,5	38	30,9	4,02	0,834

edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.													
Farklı kültürlerdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	4	3,3	18	14,6	38	30,9	43	35	20	16,3	3,46	1,03	
Meslek içinde kabul edilebilir çözüm sağlama yeteneği edinme, muhasebe eğitiminde önemlidir.	1	8	6	4,9	26	21,1	59	48	31	25,2	3,91	0,855	
Çoklu kültürel bir çevrede etkili çalışma yeteneği edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	6	4,9	13	10,6	39	31,7	52	42,3	13	10,6	3,43	0,984	
Yazılı veya sözlü, resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama, tartışma ve sunma becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	4	3,3	20	16,3	58	47,2	39	31,7	4,04	0,872	
Farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisi edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	10	8,1	16	13	44	35,8	38	30,9	15	12,2	3,26	1,09	

Tablo 3.28'e göre araştırmaya katılan akademisyenlerin kişilerarası iletişim yetenekleri konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların, %74,8'inin taraflarla iletişim içinde çalışarak problem çözme yeteneği edinmeyi, %76,4'ünün takım halinde çalışma yeteneği edinmeyi, %78,9'unun ise yazılı veya sözlü, resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama, tartışma ve sunma becerisi edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Anket ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların farklı kültürlerdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme yeteneği edinme, meslek içinde kabul edilebilir çözüm

sağlama yeteneği edinme, çoklu kültürel bir çevrede etkili çalışma yeteneği edinme ve farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisi edinme konularının muhasebe eğitiminde yer alması hususunu daha az önemli gördükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.29: Akademisyenlerin organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Stratejik planlama, proje yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve karar verme yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	7	5,7	17	13,8	41	33,3	43	35	15	12,2	3,34	1,04
Görevleri organize etme ve devretme yetenekleri edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	5	4,1	15	12,2	30	24,4	55	44,7	18	14,6	3,53	1,01
Liderlik yeteneği kazandırma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	12	9,8	19	15,4	38	30,9	44	35,8	10	8,1	3,17	1,09
Düşünce ve mesleki bilgeliğin yeteneği sağlama, muhasebe eğitimi için önemlidir.	2	1,6	4	3,3	32	26	62	50,4	23	18,7	3,81	0,833

Tablo 3.29'a göre araştırmaya katılan akademisyenlerin organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %43,9'unun liderlik yeteneği kazandırmayı, %47,2'sinin stratejik planlama, proje yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve karar verme yetenekleri edinmeyi, %59,3'ünün görevleri organize etme ve devretme yetenekleri edinmeyi, %69,1'inin ise düşünce ve mesleki bilgeliğin yeteneği edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Buna göre organizasyonel yetenek

ve iş yönetimi yeteneği konusunun bütün alt boyutlarının akademisyenler tarafından muhasebe eğitimi için daha az önemli görüldüğü ifade edilebilir.

Aşağıda verilen tablolarda akademisyenlerin uluslararası muhasebe eğitimi standartları içerisinde bulunan, muhasebe eğitiminde tutum konusunun alt başlıklarına ilişkin verdikleri cevaplar gösterilmektedir.

Tablo 3.30: Akademisyenlerin genel ilkeler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Kamu yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	5	4,1	9	7,3	49	39,8	60	48,8	4,33	0,785
Kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	2	1,6	12	9,8	56	45,5	53	43,1	4,30	0,712
Güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	2	1,6	7	5,7	50	40,7	63	51,2	4,39	0,743

Tablo 3.30'a göre araştırmaya katılan akademisyenlerin genel ilkeler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %88,6'sının kamu yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı davranışı edinme ile kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı edinmeyi, %91,9'unun güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışı edinmeyi önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak akademisyenlerin genel ilkeler konusuna ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 3.31: Akademisyenlerin ayrıntılı ilkeler konusuna ilişkin görüşlerine ait dağılımlar

	Hiç önemli değil		Önemsiz		Kararsız		Önemli		Çok Önemli		Ortalama	Standart Sapma
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde		
Etik ilkeler dahilinde davranma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	3	2,4	6	4,9	40	32,5	73	59,3	4,47	0,771
Yönetmeliklerin ayrıntılarındaki farklılıkların etiksel çerçevede ele alınması davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	3	2,4	20	16,3	57	46,3	42	34,1	4,10	0,817
Teknik standartlara uyumlu davranma ve mesleki davranış edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	2	1,6	21	17,1	54	43,9	45	36,6	4,13	0,813
Mesleğin sosyal sorumluluğu ve etiği dahilinde davranma, muhasebe eğitimi için önemlidir.	1	8	3	2,4	12	9,8	45	36,6	62	50,4	4,33	0,816
İş aktivitelerinde etik ve iyi yönetim davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.	-	-	7	5,7	21	17,1	53	43,1	42	34,1	4,05	0,861

Tablo 3.31'e göre araştırmaya katılan akademisyenlerin ayrıntılı ilkeler konusuna ilişkin dağılımları incelendiğinde; katılımcıların %77,2'sinin iş aktivitelerinde etik ve iyi yönetim davranışı edinmeyi, %80,4'ünün yönetmeliklerin ayrıntılarındaki farklılıkların etiksel çerçevede ele alınması davranışı edinmeyi, %80,5'inin teknik standartlara uyumlu davranma ve mesleki davranış edinmeyi, %87'sinin mesleğin sosyal sorumluluğu dâhinde davranmayı, %91,8'inin ise etik ilkeler dahilinde davranmayı önemli buldukları görülmektedir. Genel olarak akademisyenlerin ayrıntılı ilkeler

konusuna ilişkin bilgilerin muhasebe eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

3.3.4. Meslek Değişkenine Göre Muhasebe Eğitiminde Bilgi, Yetenek ve Tutum Boyutlarının Farklılık Analizi

Bu bölümde, akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının muhasebe eğitiminin boyutları ve bu boyutların alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğini saptanmaya çalışılmaktadır. Bu analize yönelik öncelikle Kolmogorov Smirnov normallik testi uygulanmıştır. Analize yönelik çarpıklık değeri -0,624 ve basıklık değeri -0,001 bulunmuştur.

Yukarıda ifade edilen çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ile +1 arasında olduğundan analize ilişkin verilerin normal dağıldığı görülmektedir (İşleyen ve Küçük, 2013: 203). Verilerin normal dağılması durumunda parametrik testler kullanılmaktadır. Bu çalışmada buna yönelik olarak parametrik testlerden biri olan bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır.

∅ Muhasebe Eğitiminde Bilgi

Tablo 3.32: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde bilgi boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Muhasebe Eğitiminde Bilgi	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,24	0,339	0,000*
	Akademisyenler	123	3,91	0,546	

Muhasebe eğitiminde bilgi boyutuna yönelik olarak muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.32’de görülmektedir. Bu nedenle **Hipotez 1 kabul edilmiştir** ($p < 0,05^*$).

∅ Muhasebe Eğitiminde Yetenek

Tablo 3.33: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Muhasebe Eğitiminde Yetenek	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,29	0,366	0,000*
	Akademisyenler	123	3,82	0,634	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutuna yönelik olarak muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.33’de görülmektedir. Bu nedenle **Hipotez 2 kabul edilmiştir** ($p < 0,05^*$).

∅ Muhasebe Eğitiminde Tutum

Tablo 3.34: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde tutum boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Muhasebe Eğitiminde Tutum	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,42	0,418	0,102
	Akademisyenler	123	4,26	0,622	

Muhasebe eğitiminde tutum boyutuna yönelik olarak muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı Tablo 3.34’de görülmektedir. Bu nedenle **Hipotez 3 reddedilmiştir** ($p > 0,05$).

∅ Muhasebe, Finans ve Diğer Bilimler

Tablo 3.35: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun, muhasebe, finans ve diğer bilimler alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Muhasebe, Finans ve Diğer bilimler	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,40	0,299	0,099
	Akademisyenler	123	4,52	0,441	

Muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun alt boyutu muhasebe, finans ve diğer bilimlere yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı Tablo 3.35’den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 4 reddedilmiştir** ($p > 0,05$).

∅ İş Aktiviteleri ve İşletme Yönetimi

Tablo 3.36: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun, iş aktiviteleri ve işletme yönetimi alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
İş Aktiviteleri ve İşletme Yönetimi	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,12	0,424	0,000*
	Akademisyenler	123	3,47	0,682	

Muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun alt boyutu iş aktiviteleri ve işletme yönetimine yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.36'dan anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 5 kabul edilmiştir** ($p < 0,05^*$).

∅ Bilgi Teknolojileri

Tablo 3.37: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun, bilgi teknolojileri alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Bilgi Teknolojileri	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,27	0,577	0,015*
	Akademisyenler	123	3,94	0,868	

Muhasebe eğitiminde bilgi boyutunun alt boyutu bilgi teknolojilerine yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.37'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 6 kabul edilmiştir** ($p < 0,05^*$).

∅ Entelektüel Yetenek

Tablo 3.38: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun, entelektüel yetenek alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Entelektüel Yetenek	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,49	0,477	0,000*
	Akademisyenler	123	3,96	0,670	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun alt boyutu entelektüel yeteneğe yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.38'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 7 kabul edilmiştir** ($p < 0,05^*$).

∅ Teknik ve İşlevsel Yetenek

Tablo 3.39: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun, teknik ve işlevsel yetenek alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
-------	------	---	---	----	---

Teknik ve İşlevsel Yetenek	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,35	0,449	0,003*
	Akademisyenler	123	4,05	0,642	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun alt boyutu teknik ve işlevsel yeteneğe yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.39'dan anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 8 kabul edilmiştir** ($p<0,05^*$).

∅ Kişisel Yetenek

Tablo 3.40: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun, kişisel yetenek alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Kişisel Yetenek	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,31	0,487	0,000*
	Akademisyenler	123	3,89	0,765	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun alt boyutu kişisel yeteneğe yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.40'dan anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 9 kabul edilmiştir** ($p<0,05^*$).

∅ Kişilerarası İletişim Yetenekleri

Tablo 3.41: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun, kişilerarası iletişim yetenekleri alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Kişilerarası İletişim Yetenekleri	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,18	0,497	0,000*
	Akademisyenler	123	3,73	0,710	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun alt boyutu kişilerarası iletişim yeteneklerine yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.41'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 10 kabul edilmiştir** ($p<0,05^*$).

∅ Organizasyonel Yetenek ve İş Yönetimi Yeteneği

Tablo 3.42: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun, organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Organizasyonel Yetenek ve İş Yönetimi Yeteneği	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,26	0,522	0,000*
	Akademisyenler	123	3,46	0,830	

Muhasebe eğitiminde yetenek boyutunun alt boyutu organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneğine yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu Tablo 3.42'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 11 kabul edilmiştir** ($p < 0,05$).

∅ Genel İlkeler

Tablo 3.43: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde tutum boyutunun, genel ilkeler alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Alt Boyut	Grup	N	X	SS	P
Genel İlkeler	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,48	0,491	0,169
	Akademisyenler	123	4,34	0,619	

Muhasebe eğitiminde tutum boyutunun alt boyutu genel ilkelere yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı Tablo 3.43'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 12 reddedilmiştir** ($p > 0,05$).

∅ Ayrıntılı İlkeler

Tablo 3.44: Meslek değişkenine göre muhasebe eğitiminde tutum boyutunun, ayrıntılı ilkeler alt boyutuna yönelik görüşlere ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonucu

Boyut	Grup	N	X	SS	P
Ayrıntılı İlkeler	Muhasebe Meslek Mensupları	50	4,39	0,444	0,110
	Akademisyenler	123	4,22	0,696	

Muhasebe eğitiminde tutum boyutunun alt boyutu ayrıntılı ilkelere yönelik muhasebe meslek mensubu ve akademisyenlerin görüşleri arasında

anlamli bir farklılık olmadığı Tablo 3.44'den anlaşılmaktadır. Bu nedenle **Hipotez 13 reddedilmiştir** ($p>0,05$).

3.3.5. Hipotez Testlerinin Özet Sonuçları

No	Hipotezler	Sonuç
H1	Muhasebe eğitiminde bilgi boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H2	Muhasebe eğitiminde yetenek boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H3	Muhasebe eğitiminde tutum boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	RED
H4	Muhasebe eğitiminde finans, muhasebe ve diğer bilimler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	RED
H5	Muhasebe eğitiminde iş aktiviteleri ve işletme yönetimi alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H6	Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojileri alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H7	Muhasebe eğitiminde entelektüel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H8	Muhasebe eğitiminde teknik ve işlevsel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H9	Muhasebe eğitiminde kişisel yetenek alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H10	Muhasebe eğitiminde kişilerarası iletişim yetenekleri alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL
H11	Muhasebe eğitiminde organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	KABUL

H12	Muhasebe eğitiminde genel ilkeler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	RED
H13	Muhasebe eğitiminde ayrıntılı ilkeler alt boyutu açısından akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	RED

SONUÇ VE ÖNERİLER

Mesleki beceri ve yetkinlikleri kazanmaları açısından muhasebe meslek mensubu adaylarına verilen muhasebe eğitimi önem taşımaktadır (Kaya, 2015: 180).

Günümüz şartlarında teorik eğitimin yanı sıra uygulamanın da yer alması gerekmektedir. Uygulama eğitiminin verilmemesi durumunda muhasebe bölümlerinde mezun olan öğrencilerin iş hayatlarında sorun yaşamaları kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu açıdan okul müfredatının düzenlenmesi mecburidir. Özellikle bilgi teknolojilerinden yararlanılarak yeni uygulamaların eğitim sisteminde kullanılması öğrencinin almış olduğu eğitimin de kalitesini arttıracaktır (Tosunoğlu vd., 2018: 188).

Bu çalışmanın amacı, akademisyenler ile muhasebe meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını karşılama düzeyinin ölçülmesi amaçlanmış olup bu amaç doğrultusunda 13 hipoteze yer verilmektedir. Analiz sonuçlarına göre;

H1 hipotezi, $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum muhasebe eğitiminde bilginin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyenlerin görüşleri arasında farklılık olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için muhasebe eğitiminde bilginin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin bilgi konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H2 hipotezi, $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum muhasebe eğitiminde yeteneğin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyenlerin görüşleri arasında farklılık olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için muhasebe eğitiminde yeteneğin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin yetenek konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) ile Pratama (2015) çalışmalarıyla uyumludur.

H3 hipotezi, $p=0,102$ değeri ile reddedilmiştir. Bu durum muhasebe eğitiminde tutumun önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır.

H4 hipotezi, $p=0,099$ değeri ile reddedilmiştir. Bu durum muhasebe, finans ve diğer bilimlerin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H5 hipotezi, $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum iş aktiviteleri ve işletme yönetiminin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için iş aktiviteleri ve işletme yönetiminin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H6 hipotezi, $p=0,015$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum bilgi teknolojilerinin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için bilgi teknolojilerinin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin bilgi teknolojileri konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) ile Pratama (2015) çalışmalarıyla uyumludur.

H7 hipotezi $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum entelektüel yeteneğin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için entelektüel yeteneğin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin entelektüel yetenek konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H8 hipotezi $p=0,003$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum teknik ve işlevsel yeteneğin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile

akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için teknik ve işlevsel yeteneğin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H9 hipotezi $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum kişisel yeteneğin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için kişisel yeteneğin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin kişisel yetenek konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) ile Pratama (2015) çalışmalarıyla uyumludur.

H10 hipotezi $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum kişilerarası iletişim yeteneğinin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için kişilerarası iletişim yeteneğinin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin kişilerarası iletişim yeteneği konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) çalışmasıyla uyumludur.

H11 hipotezi $p=0,000$ değeri ile kabul edilmiştir. Bu durum organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneğinin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olduğunu ortaya koymaktadır. Hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenler için organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneğinin önem arz ettiği görülmektedir. Fakat akademisyenlerin organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin önem verme düzeyi muhasebe meslek mensuplarına kıyasla daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç Tosunoğlu vd. (2018) ile Pratama (2015) çalışmalarıyla uyumludur.

H12 hipotezi $p=0,169$ değeri ile reddedilmiştir. Bu durum genel ilkelerin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır.

H13 hipotezi $p=0,110$ değeri ile reddedilmiştir. Bu durum ayrıntılı ilkelerin önemi bakımından muhasebe meslek mensupları ile akademisyen görüşleri arasında farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde bilginin alt boyutu olan muhasebe, finans ve diğer bilimler konusuna ilişkin, en çok etik ve mesleki değer yargılarını muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise aynı konuya yönelik olarak en çok finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgilerini önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenlerin, muhasebe eğitiminde bilginin alt boyutu olan iş aktiviteleri ve işletme yönetimi konusuna ilişkin, en çok iş etiği bilgisini muhasebe eğitimi için önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenlerin, muhasebe eğitiminde bilginin alt boyutu olan bilgi teknolojileri konusuna ilişkin, en çok bilgi teknolojileri ile ilgili bilgiyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde yeteneğin alt boyutu olan entelektüel yetenek konusuna ilişkin, en çok oluşan problemleri çözme ve tanımlama yeteneği edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise aynı konuya yönelik olarak en çok araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç, analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinmeyi önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde yeteneğin alt boyutu olan teknik ve işlevsel yetenek konusuna ilişkin, en çok yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin

ise aynı konuya yönelik olarak en çok raporlama yeteneği edinmeyi önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde yeteneğin alt boyutu olan kişisel yetenek konusuna ilişkin, en çok inisiyatif, etkileme yeteneği, kendi kendine öğrenme yeteneği edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise aynı konuya yönelik olarak en çok mesleki kuşkuculuk yeteneği edinmeyi önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde yeteneğin alt boyutu olan kişilerarası iletişim yetenekleri konusuna ilişkin, en çok takım halinde çalışma yeteneği edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise aynı konuya yönelik olarak en çok yazılı veya sözlü, resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama, tartışma ve sunma becerisi edinmeyi önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında hem muhasebe meslek mensupları hem de akademisyenlerin, muhasebe eğitiminde yeteneğin alt boyutu olan organizasyonel yetenek ve iş yönetimi yeteneği konusuna ilişkin, en çok düşünce ve mesleki bilgelik yeteneği edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde tutumun alt boyutu olan genel ilkeler konusuna ilişkin, en çok kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı edinmeyi muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise aynı konuya yönelik olarak en çok güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışı edinmeyi önemli buldukları söylenebilir.

Araştırma ortalamalarına bakıldığında muhasebe meslek mensuplarının, muhasebe eğitiminde tutumun alt boyutu olan ayrıntılı ilkeler konusuna ilişkin, en çok mesleğin sosyal sorumluluğu ve etiği dahilinde davranmayı muhasebe eğitimi için önemli buldukları akademisyenlerin ise

aynı konuya yönelik olarak en çok etik ilkeler dahilinde davranmayı önemli buldukları söylenebilir.

Çalışma genel olarak değerlendirildiğinde akademisyenler ile muhasebe meslek mensupları arasında görüş farklılıkları olduğu söylenebilir. Bununla birlikte genel olarak konuya ilişkin literatüre bakıldığında UMES'in alt boyutları hakkında yeterli çalışmanın mevcut olduğu söylenebilirken diğer taraftan UMES genel başlığı altındaki çalışmaların sınırlı olduğu söylenebilmektedir. Bunun doğrultusunda UMES genel başlığı altında konuya ilişkin daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği öngörülebilir.

KAYNAKÇA

- AKGÜN, Ali İhsan, “Muhasebenin Uluslararası Harmonizasyonu ve İlke Bazlı Muhasebe Anlayışına Yöneliş”, **Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 2012, 19(2), s. 1-16.
- AKSAKALOĞLU, Hakan, **Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği**, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak, 2013.
- ALKAN, Gönül, “İşletmelerin Ön Lisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir’de Bir Araştırma”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, 2015, 17(1), s. 137-158.
- ALTAN, Cemal, “Eğitim-Siyasal Eğilim İlişkisi: Mersin Örneği”, **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 2011, 12(1), s. 313-329.
- ALTIN, Musa, **Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Düzeyinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi**, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2009.
- APAK, İbrahim- DUMAN, Haluk- ÖZPEYNİRCİ Rabia- KARAKIŞLA, Enver, “Türkiye’de Muhasebe Eğitimi: Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Örneği”, **International Journal of Human Sciences**, 2016, 13(1), s. 169-197.
- ARDAHAN, Faik, “Sektör Odaklı Mesleki Eğitim, Sektörün İşletmecilik Eğitiminden Beklentileri ve Antalya Örnek Uygulaması”, **Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 2010, s. 55-76.
- ASLAN, Kadir, “Eğitimin Toplumsal Temelleri”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2001, s. 16-30.
- AYDIN, Sinan, **Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

- AYSAN, Mustafa, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Ulusal Uyum: Türkiye Örneği”, **Muhasebe Finansman Dergisi**, 2008, s. 44-53.
- BARUTÇUGİL, İsmet, **Eğiticinin Eğitimi**, Kariyer Yayınları, (5. Basım), Ankara 2002.
- BAŞPINAR, Ahmet, “Türkiye’de ve Dünyada Denetim Standartlarının Oluşumuna Genel Bakış”, **Maliye Dergisi**, 2005, s. 35-62.
- BAY, Mutlu Mehmet, **MEGEP Kapsamında Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri: Ankara Örneği**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- BENLİGİRAY, Yılmaz- CEMALCILAR, Özgül- SÜRMEİ, Fevzi, **Genel Muhasebe**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, (10. Basım), Eskişehir 2009.
- BOZKURT, Nejat, **Muhasebe Denetimi**, Alfa Yayınları, (5. Basım), İstanbul 2010.
- CAN, Ahmet Vecdi- DEMİRCİ, Şuayyip Doğuş, “Uluslararası Muhasebe Standardı 2 Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriğine Uyum: Sakarya Üniversitesi Örneği”, **Uluslararası Yönetim ve İktisat ve İşletme Dergisi**, 2016, s. 319-338.
- COŞKUN, Selin- KIR, Ayşe- COŞKUN, Sedat, “İş Dünyasının Muhasebe Eğitiminden Beklentilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, 2017, s. 330-341.
- CRAWFORD, Louise- HELLİAR, Christine- MONK, Elizabeth- VENEZİANİ, Monica, “International Accounting Education Standards Board: Organisational Legitimacy Within The Field Of Professional Accountancy Education”, **Accounting Forum**, 2014, s. 67-89.
- ÇANKAYA, Fikret, “Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye Karşılaştırması”, **Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2007, 3(6), s. 127-148.

- ÇAVUNT, Hasan, **Lisans ve Ön Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Derslerinin Uluslararası Muhasebe Standartları-2 (UES 2) Kapsamında İncelenmesi**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2016.
- ÇELENK, Hakan- ATMACA, Metin- HORASAN, Emre “Marmara Üniversitesi’nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2010, 9(33), s. 159-171.
- ÇETİN, Halis, “Devlet, İdeoloji ve Eğitim”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2010, 25(2), s. 201-211.
- ÇİL KOÇYİĞİT, Seyhan- ŞENEL, Gökşen- BOSTANCI, Hüseyin, “Sağlık Sektörünün Muhasebe Eğitiminden Beklentileri ve Ankara Kamu Hastaneleri Uygulaması”, **Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi**, 2016, 12(45), s. 537-554.
- ÇUBUKCU, Sezen “Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Komitesi Düzenlemeleri Çerçevesinde Etik Eğitime İlişkin Durum Analizi”, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2012, s. 103-116.
- DELLAPORTAS, Steven- LEUNG, Philomena- COOPER, Barry- JACKLING, Beverley, “International Education Standard 4: Professional Values, Ethics and Attitudes – Revisiting the implications of ethics education”, **Australian accounting review**, 2006, 16(38), s. 4-12.
- DEMİR, Mehmet- ÇAM, Mustafa, “Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2006, s. 1-11.
- DİNCER, Banu, “Uluslararası Muhasebe Harmonizasyonu ve Çevresel Faktörler”, **Öneri Dergisi**, 2010, s. 135-141.
- DONNELLY, Shawn, “The International Accounting Standards Board”, **New Political Economy**, 2007, 12(1), s. 117-125.

- DUMAN, Haluk- BEZİRCİ, Muhammet- YÜCENURŞEN, Mehmet- APAK, İbrahim, “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarına Göre Günümüz Muhasebe Eğitiminden Beklentiler”, **International Journal of Human Sciences**, 2016, 13(1),s. 364-374.
- ERGÜN, Mustafa, “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, 2008, 6(12), s. 321-348.
- ERGÜN, Mustafa, **Eğitim Felsefesi**, Pegem Akademi Yayınları, (5. Basım), Ankara 2015.
- EROL FİDAN, Meral- SUBAŞI, Şerife “Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Etik Algıları: İstanbul İli Örneği”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2014, s. 111-130.
- EZİN, Yasemin- BİLEN, Abdulkadir- ASLAN, Ramazan- ALTUNDAĞ, Salahattin, “Üniversitelerde Muhasebe Öğretim Elemanlarının, Muhasebe Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Üzerine Bir Araştırma: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2017, s. 25-40.
- GÜCENME GENÇOĞLU, Ümit ve İŞSEVEROĞLU, Gülsün, “Türkiye’de Meslek Yüksekokullarındaki Eğitimin Muhasebe Mesleğine Katkısı Üzerine Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2010, s. 28-40.
- GÜL, Gülbahar, “Birey, Toplum, Eğitim ve Öğretmen”, **Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2004, s. 223-236.
- https://www.iosco.org/about/?subsection=about_iosco Erişim Tarihi: (10 Ocak 2019)
- http://germencikmesem.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/09/05/348239/icerikler/mesleki-egitimin-amaci-ve-onemi_79176.html Erişim Tarihi: (10 Ocak 2019)
- HUMPHREY, Christopher- JEPPESEN, Kim- LOFT, Anne- TURLEY, Stuart, “The International Federation of Accountants: Private Global Governance in the Public Interest?”, **Paper presented at the international conference on Global Governance**, London 2004, s. 1-53.

- İMAMOĞLU, Mustafa, **Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- İŞLEYEN, Tevfik- KÜÇÜK, Betül, “Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Düşünme Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2013, 10(21), s. 199-208.
- JOHAN, Rita- HARLAN, Johan “Education Nowadays”, **International Journal of Educational**, 2014, 4(5), s. 51-56.
- KARABINAR, Selahattin, “Muhasebe İklimini Küresel Düzeyde Yönlendiren Kuruluşlar”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2006, s. 141-148.
- KARASİOĞLU, Fehmi- DUMAN, Haluk, “Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi ve Kalitesi Üzerine Bir Not”, **Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2011, 10(1), s. 165-180.
- KAVANAGH. Marie- DRENNAN, Lyndal, “What skills and attributes does an accounting graduate need? Evidence from student perceptions and employer expectations”, **Journal of Accounting and Finance**, 2008, s. 1-28.
- KAYA, Yunus, **Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Kafkas Üniversitesi’nde Bir Uygulama**, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kars, 2015.
- KIZILOLUK, Hakkı, “Ekonominin Eğitimin Amaçları ve İçeriği Üzerindeki Etkileri”, **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 2007, 8(1), s. 21-30.
- KİRACI, Murat- KÖSE, Tunç, “IASC, FASB ve TİMÜDESK’teki Muhasebe Standartları Oluşturma Süreci ve Uyumlaştırma”, **Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2002, 3(1), s. 47-70.

- KOSTADİNOVSKİ, Aleksandar- DİMİTROVA, Janka- SVRTİNEV, Vesna Georgieva, “International Education Standards For Professional Accountants”, **University Goce Delchev Journal of Economics Faculty**, 2013, s. 1-6.
- MATHEWS, M. R., “Whither (or wither) Accounting Education In The New Millennium”, **Accounting Forum**, 2001, 25(4), s. 380-394.
- OKAN GÖKTEN, Pınar- GÖKTEN, Soner, “Uluslararası Eğitim Standartlarına Genel Bakış: Geçerliğinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi”, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2016, 3(6), s. 49-66.
- ORHAN, Suphi- TAZEGÜL, Alper, “Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanları Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama”, **Mesleki Bilimler Dergisi**, 2012, 1(3), s. 48-66.
- ÖZBİRECİKLİ, Mehmet, “Ana Hatlarıyla IFAC Muhasebeci Eğitimi Standartları”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2007, s. 73-80.
- ÖZBİRECİKLİ, Mehmet- PASTACIGİL, Arın, “Türkiye’de Muhasebeci Eğitiminin Gelişim Süreci: IFAC Standartları ile Mukayeseli Bir İnceleme”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2009, s. 82-97.
- ÖZDAMAR, Kazım, **Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi**, Kaan Kitabevi, (8. Basım), Eskişehir 2011.
- ÖZER, Hüseyin, **Nitel Değişkenli Ekonometrik Modeller: Teori ve Bir Uygulama**, Nobel Yayınları, (1. Basım), Ankara 2004.
- ÖZKAN, Recep, “Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 2011, 19(1), s. 333-344.
- ÖZKURT, Yunus, **Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi ve Erzurum Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2001.
- ÖZTÜRK, Erkan- FINDIK, Hakkı, “Türkiye’deki Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Sürecinde Karşılaşılan Adaptasyon Problemlerinin Muhasebe Alt Kültür

- Değerleri Çerçevesinde Tartışılması”, **Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi**, 2016, 9(3), s. 241-256.
- PATRO, Archana- GUPTA, V. K., “Adoption Of International Financial Reporting Standarts (IFRS) In Accounting Curriculum In India – An Empirical Study”, **Procedia Economics and Finance**, 2012, s. 227-236.
- PRATAMA, Arie, “Bridging The Gap Between Academicians and Practitioners on Accountant Competencies: An Analysis Of International Education Standards (IES) Implementation On Indonesia’s Accounting Education”, **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 2015, s. 19-26.
- SAĞ, Vahap, “Toplumsal Değişim ve Eğitim Üzerine”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2003, 27(1), s. 11-25.
- SALLEH, Arfah- AHMAD, Aziuddin, “A Scientific Worldview of Accounting Ethics and Governance Education: The Right Footing of International Education Standards 4”, **Asian Academy of Management Journal**, 2012, 17(1), s. 131-150.
- SARI ÖZGÜN, Hilal, **Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Çerçevesinde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın Kullanımını Etkileyen Faktörler ve Adım Üniversiteleri’nde Bir Uygulama**, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Denizli, 2018.
- SEMİZ, Yaşar- KUŞ, Recai, “Osmanlı’da Mesleki Teknik Eğitim”, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 2004, s. 275-295.
- SERÇEMELİ, Murat- KURNAZ, Ersin- ÖZCAN, Muhammet, “Y Kuşağı Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakışı: Atatürk Üniversitesi İİBF’de Bir Araştırma”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 2015, 20(1), s. 261-276.
- SERT, Özay, **Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi**, Marmara

Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.

SÜER, Hüseyin Murat, **Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.

ŞENGEL, Salim, “Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2010, s. 81-94.

TAZEGÜL, Alper, **Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2011.

TAZEGÜL, Alper- KARABAYIR, “Mehmet Emin, Muhasebe Eğitim Standartlarının Lisans Eğitiminde Gerçekleşme Durumu: “Öğrenci Kazanımları Değerlendirme Çalışması”, **34. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya 2015, s. 1-22.

TEKŞEN, Ömer- TEKİN, Muzaffer- GENÇTÜRK, Mehmet, “Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesine Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2010, s. 100-112.

TERZİ, Serkan- KIYMETLİ ŞEN, İlker- SOLAK, Bilal, “Bologna Sürecinin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Üniversitelerin İşletme Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2013, s. 83-100.

TOKAY, Semih Hüseyin, DERAN, Ali ve ARSLAN, Seçkin, (2011). “Lojistik Maliyet Yönetiminde İzlenebilecek Stratejiler ve Muhasebe Eğitiminden Beklentiler”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2011, s. 1-15.

TOSUNOĞLU, Büşra- CENGİZ, Selim- ANADOLU, Zafer, “Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kapsamında Muhasebe Eğitiminin Türkiye’deki Akademisyenler ve Muhasebe Meslek Mensupları Açısından İncelenmesi”, **Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 2018, 5(2), s. 176-192.

- USTA, Hale, **Muhasebe Mesleği İle İlgili Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Düzenlemeler İle Karşılaştırılması**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- WATTY, Kim, "Quality in accounting education: what say the academics?", **Journal of Accounting and Law Faculty**, 2005, s. 120-131.
- YANIK, Ramazan, "Muhasebe Lisans Eğitiminin Eğitim Sürecinde ve Süreç Sonrasında Edinilmesinin Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama Örneği", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 2013, 14(2), s. 199-213.
- YARDIM, Ersin, **Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP İle Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2009.
- YAYLA, Ahmet- TUNÇ, Binali- TOPSAKAL, Cem- TANHAN, Fuat- ÖZDEM, Güven- MEMDUHOĞLU, Basri- ŞİMŞEK, Hüseyin- YILMAZ, Kürşad- TAŞDAN, Murat- BÜLBÜL, Tuncer- KARAKÖSE, Turgut, **Eğitim Bilimine Giriş**, Pegem Akademi Yayınları, (7. Basım), Ankara 2015.
- YILDIZ, Fehmi- DURAK, Gökhan, "Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 2011, s. 37-47.
- YÖRÜK, Sinan- DİKİCİ, Abdullah- UYSAL, Ahmet, "Bilgi Toplumu ve Türkiye'de Mesleki Eğitim", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2002, 12(2), s. 299-312.
- YUSOF, Rohana- YUSOF, Norliza- MAT NOH, Masanita, "Compliance Level of International Education Standards (IES) 2 Among The Professional Accountants Bodies", **International Journal of Accounting**, 2016, 1(2), s. 58-64.
- ZAIĞ, Figen- AYANOĞLU, Yıldız, "Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 2007, 9(1), s. 115-136.

EKLER

EK-1: Anket Formu

Değerli katılımcı,

Bu anket formu ile Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları (UMES) çerçevesinde muhasebe eğitiminin akademisyen ve muhasebe meslek mensuplarının görüşleri doğrultusunda genel olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacak olup, tamamen gizli tutulacaktır. Anketin amacına ulaşması için vereceğiniz cevaplar çok önemlidir. Bu ankete vereceğiniz cevaplardan elde edilen araştırma sonuçları toplu olarak değerlendirilecektir.

Ankete katıldığınız ve sorularımızı itinayla cevapladığınız için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Ayşe YILMAZ

DEMOGRAFİK BİLGİLER	
1) Cinsiyetiniz?	☐ Kadın ☐ Erkek
2) Kaç yaşındasınız?	☐ 25-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 45 ve üstü
3) Unvanınız?	☐ Stajyer SMMM ☐ SMMM ☐ YMM
4) Eğitim durumunuz nedir?	☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
5) Meslekte çalışma süreniz nedir?	☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 yıldan fazla

Aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsunuz?		Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Kararsızım	Önemli	Çok Önemli
Muhasebe Eğitiminde Bilgi						
Muhasebe Finans ve Diğer Bilimler	1	Finansal muhasebe ve finansal raporlama bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	2	Yönetim muhasebesi ve yönetim kontrol bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	3	Vergilendirme kavramı, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	4	İş ve ticari hukuk bilgileri, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	5	Denetim kavramı muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	6	Finans ve finansal yönetim bilgileri muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	7	Etik ve mesleki değer yargıları muhasebe eğitimi için önemlidir.				
İş aktiviteleri ve İşletme Yönetimi	1	Ekonomi bilgisi muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	2	İş çevresiyle ilgili bilgi muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	3	İş etiği bilgisi muhasebe eğitim için önemlidir.				
	4	Finansal pazarlama bilgisi muhasebe eğitim için önemlidir.				
	5	Sayısal yöntemler bilgisi muhasebe eğitim için önemlidir.				
	6	Organizasyonel davranış bilgisi, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	7	Stratejik yönetim ve karar verme bilgileri, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	8	Pazarlama bilgisi, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	9	Uluslararası ticaret ve küreselleşme bilgileri, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	10	Kurumsal yönetim bilgisi muhasebe eğitimi için önemlidir.				
Bilgi Teknolojileri	1	Bilgi teknolojileri ile ilgili bilgi, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	2	Bilgi teknolojileri kontrolü alanında yetkin bilgi, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	3	Bilgi teknolojileri kullanıcıları olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitim için önemlidir.				
	4	Bilgi teknolojilerinin yöneticisi ve tasarımcısı olarak yetkin bilgi, muhasebe eğitim için önemlidir.				

		Aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsunuz?	Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Kararsızım	Önemli	Çok Önemli
		Muhasebe Eğitiminde Yetenek					
Entelektüel Yetenek	1	Bir kişiden, yazılı ve elektronik ortamlardan bilgi toplama ve anlayabilme yeteneği muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	2	Araştırma, mantıksal düşünme, sebep sonuç analizi ve eleştirel analiz yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	3	Oluşan problemleri çözüme ve tanımlama yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
Teknik ve İşlevsel Yetenek	1	Matematiksel, istatistiksel ve bilgi teknolojileri uzmanlık yetenekleri edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	2	Karar modelleri analizi ve risk analiz yetenekleri edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	3	Ölçümleme yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	4	Raporlama yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	5	Yönetmelik ve kanunlara uyma becerisi edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
Kişisel Yetenekler	1	Öz yönetim yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	2	İnsiyatif, etkileme yeteneği kendi kendine öğrenme yeteneği muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	3	Sınırlı kaynakları seçme ve paylaşma becerisi ve sınırlı sürede iş yönetme becerisi edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	4	Tahmin etme ve değişikliklere adapte olma yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	5	Mesleki değerleri, etikleri ve karar verme davranışlarını göz önünde bulundurma yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	6	Mesleki kuşkuculuk yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
Kişilerarası İletişim Yetenekleri	1	Taraflarla iletişim içinde çalışarak problem çözme yeteneği muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	2	Takım halinde çalışma yeteneği edinme muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	3	Farklı kültürdeki insanlarla etkileşim sağlayabilme yeteneği edinme muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	4	Meslek içinde kabul edilebilir çözüm sağlama yeteneği edinme muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	5	Çoklu kültürel bir çevrede etkili çalışma yeteneği edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	6	Yazılı veya sözlü resmi ve gayri resmi iletişimi sürdürme, raporlama tartışma ve sunma becerisi edinme muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	7	Farklı kültür ve dillerinde etkili yazma ve dinleme becerisi edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
Org. Yetenek ve İş Yön. Yeteneği	1	Staratejik planlama, proje yönetimi, insan kaynakları yönetimi ve karar verme yetenekleri edinme muhasebe eğitimi için önemlidir.					
	2	Görevleri organize etme ve devretme yeteneği edinme muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	3	Liderlik yeteneği kazandırma muhasebe eğitiminde önemlidir.					
	4	Düşünce ve mesleki bilgeliği yeteneği sağlama, muhasebe eğitimi için önemlidir.					

		Aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsunuz?				
		Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Kararsızım	Önemli	Çok Önemli
		Muhasebe Eğitiminde Tutum				
Genel İlkeler	1	Kamu yararı ve sosyal sorumluluk duyarlılığı davranışı edinme, muhasebe eğitiminde önemlidir.				
	2	Kendi kendini geliştirme ve sürekli öğrenme davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	3	Güvenilir, sorumlu, zamanında davranma ve yasa, yönetmeliklere saygılı olma davranışı edinme, muhasebe eğitim müfredatı için önemlidir.				
Ayrıntılı İlkeler	1	Etik ilkeler dahilinde davranma muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	2	Yönetmeliklerin ayrıntılarındaki farklılıkların etiksel çerçevede ele alınması davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	3	Teknik standartlara uyumlu davranma ve mesleki davranış edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	4	Mesleğin sosyal sorumluluğu ve etiği dahilinde davranma, muhasebe eğitimi için önemlidir.				
	5	İş aktivitelerindeki etik ve iyi yönetim davranışı edinme, muhasebe eğitimi için önemlidir.				

ÖZGEÇMİŞ**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı	Ayşe YILMAZ
Doğum Yeri	Giresun
Doğum Tarihi	29.11.1989

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Giresun Üniversitesi
Yüksekokul / Fakülte	Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
Bölüm	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik (Mezun)

KATILDIĞI KURS, DİLLER VE ALDIĞI SERTİFİKALAR

Kurslar	İngilizce A1 ve A2 Kursu
Sertifikalar	İngilizce A1 ve A2 Sertifikaları Pedagojik Formasyon Sertifikası
Diller	İngilizce(Orta), Almanca(Temel)

İLETİŞİM

Adres	Pazarsuyu Emecen Mahallesi No:28 Kat:2 Bulancak/GİRESUN
E-mail	ays.ylmz0628@gmail.com